პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 169 (11910) ხუთშაბათი, 28 ივლისი, 1987 წელი. ◆ ფასი 3 კაპ.

ორბიტაზეა საბჭოთა კავშირ-სირიის ეკიპაჟი

საკლესის ცნობა

1987 წლის 22 ივლისს მოსკოვის დროით 5 საათსა და 59 წუთზე საბჭოთა კავშირში გაუშვეს „სოიუზ ტმ-3“ კოსმოსური ხომალდი.

ხომალდს პილოტობს საერთაშორისო ეკიპაჟი: ხომალდის მეთაური ალექსანდრე ვიქტორენკო, ბორტინჟინერი, საბჭოთა კავშირის გმირი, სსრ კავშირის კოსმონავტი მფრინავი ალექსანდრე ალექსანდროვი და მკვლევარი კოსმონავტი, სირიის არაბთა რესპუბლიკის მოქალაქე მუჰამედ ფარისი.

ფრენის პროგრამით გათვალისწინებულია „სოიუზ ტმ-3“ ხომალდის „მირ“ პილოტირებულ კომპლექსთან შეპირაპირება და იქ საბჭოთა კავშირ-სირიის ეკიპაჟის მიერ სამეცნიერო-ტექნიკური გამოკვლევებისა და ექსპერიმენტების მოწყობა კოსმონავტებთან იური რომანენკოსთან და ალექსანდრე ლავეიკინთან ერთად, რომლებიც დედამიწისირგვლივ ორბიტაზე 1987 წლის 6 თებერვლიდან მუშაობენ.

საბჭოთა კავშირ-სირიის ეკიპაჟის ფრენა ხორციელდება საბჭოთა კავშირისა და სირიის არაბთა რესპუბლიკის მთავრობების მორიგების შესაბამისად.

კოსმონავტები ვიქტორენკო, ალექსანდროვი და ფარისი თავს კარგად გრძნობენ.

„მირ“ ორბიტულ კომპლექსთან „სოიუზ ტმ-3“ ხომალდის შეპირაპირება დანიშნულია 24 ივლისისათვის.

სურათზე: „სოიუზ ტმ-3“ კოსმოსური ხომალდის საერთაშორისო ეკიპაჟი: სირიის სამხედრო-საჰაერო ძალების პოდპოლკოვნიკი, მკვლევარი კოსმონავტი მ. ფარისი; ეკიპაჟის მეთაური, პოდპოლკოვნიკი ა. ს. ვიქტორენკო; ბორტინჟინერი, სსრ კავშირის კოსმონავტი მფრინავი ა. ა. ალექსანდროვი.

საკლეს-საინფორმაციო ტელეფოტო.

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში

„ხილბოსტნეულით და კარტოფილით ქალაქების მოსკოვისა და ლენინგრადის მოსახლეობის მომარაგების გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1986 წლის 21 აგვისტოს № 1013 დადგენილების შესრულებისათვის სსრ კავშირის სახაგრომრეწვის, ცენტროსოიუზის, ადგილობრივი პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოების მუშაობის შესახებ.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მიღებულ დადგენილებაში აღნიშნა, რომ სსრ კავშირის სახაგრომრეწვამ, ცენტროსოიუზმა, სხვა სამინისტროებმა და უწყებებმა, ქალაქების მოსკოვისა და ლენინგრადის, მთელი რიგი მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების, მხარეებისა და ოლქების პარტიულმა, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოებმა ვერ უზრუნველყვეს საჭირო ორგანიზატორული მუშაობა სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილების შესასრულებლად, თანაც საქმეს აყოვნებდნენ და იჩენდნენ უდისციპლინობას. ამის შედეგად ქალაქების მოსკოვისა და ლენინგრადის მოსახლეობის ხილბოსტნეულით და კარტოფილით მომარაგებას ჯერ კიდევ არ შეუძენია სტაბილური ხასიათი.

ვერ შესრულდა ამ ქალაქებში მრავალი სახეობის ბოსტნეულის, ხილისა და კენკრის შეტანის წლის პირველი ნახევრის გეგმა. პროდუქციის ასორტიმენტით მიწოდების დადგენილი დავალებები ჩაშალეს უკრაინის, უზბეკეთის, აზერბაიჯანის, საქართველოს, თურქმენეთის სს რესპუბლიკებმა, კრასნოდარის მხარემ, მოსკოვის, ლენინგრადის, როსტოვისა და რუსეთის ფედერაციის ზოგიერთმა სხვა ოლქმა. მთელი რიგი მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების, მხარეებისა და ოლქების პარტიულმა, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოებმა ვერ უზრუნველყვეს საჭირო ორგანიზატორული მუშაობა სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილების შესასრულებლად, თანაც საქმეს აყოვნებდნენ და იჩენდნენ უდისციპლინობას. ამის შედეგად ქალაქების მოსკოვისა და ლენინგრადის მოსახლეობის ხილბოსტნეულით და კარტოფილით მომარაგებას ჯერ კიდევ არ შეუძენია სტაბილური ხასიათი.

ეს ფერხდებოდა ბოსტნეულის, ხილის, ბოსტნეულისა და ხილის ნაკეთობების ბაზებზე, ინფრასტრუქტურის, ტრანსპორტის, ტექნიკური ბაზის, ტარის, ტაბლეტების, ბოსტნეულის ტუბერკულოზის, ბოსტნეულის ინფექციის, ბოსტნეულის ბაზების, ბოსტნეულის ბაზების, ბოსტნეულის ბაზების

მ. ს. გორბაჩოვის პასუხი

ინდოეთიდან გაზეთის „მერდეკის“ კითხვებზე

(დასასრული)

ვლადივოსტოკში — თანამშრომლობას აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში მშვიდობისა და ურთიერთგაგების საკითხედროდ.

თქვენს კითხვებზე პასუხში ვცადე გამეფანტა ყოველგვარი ეჭვი ამ მხრივ საბჭოთა კავშირის პოლიტიკის თაობაზე. ჩვენ ვეცდებოდით ინდონეზიასთან კავშირურთიერთობას. ვიმედოვნებთ, რომ პროგრესი, რომელიც ბოლო დროს დაისახა ჩვენს ურთიერთობაში, გაფართოვდება. ამისათვის კი საჭიროა კონტაქტები, მათ შორის, რა თქმა უნდა, პოლიტიკურ დონეზეც. ეს, ალბათ, არა მარტო საჭირო, აუცილებელიც იქნება. ჯერჯერობით კი ინდონეზიის პრეზიდენტის ვიზიტის მოლოდინში ვართ.

ბ. ბ. დიახი. ჩვენ გულწრფელად გვახარებს ეს შეხვედრა, ბატონო გენერალურო მდივანო. პირადად ჩემთვის ეს მთელი ჩემი ორმოცდაათწლიანი ჟურნალისტური საქმიანობის გვირგვინია.

მ. ს. გორბაჩოვი. გმადლობთ. მოხარული ვარ, რომ ამ მეფედ კურთხევაში ვმონაწილეობ **(გამოცოცხლება).**

ბ. ბ. დიახი. კიდევ ერთი კითხვა მინდა მოგცეთ. იმ იდეის ფარგლებში, რომელიც თქვენ გამოთქვით ვლადივოსტოკში, შეიძლება ოდესმე ინდონეზიაში ჩამოხვიდეთ?

მ. ს. გორბაჩოვი. ინდონეზიასთან დიდი ხნის ურთიერთობა გვაქვს. შეიქმნა ტრადიციები. რა თქმა უნდა, მოქცევაც იყო და მიქცევაც. მაგრამ ჩვენ ეუფრთხილდებით ინდონეზიასთან კავშირურთიერთობას. ვიმედოვნებთ, რომ პროგრესი, რომელიც ბოლო დროს დაისახა ჩვენს ურთიერთობაში, გაფართოვდება. ამისათვის კი საჭიროა კონტაქტები, მათ შორის, რა თქმა უნდა, პოლიტიკურ დონეზეც. ეს, ალბათ, არა მარტო საჭირო, აუცილებელიც იქნება. ჯერჯერობით კი ინდონეზიის პრეზიდენტის ვიზიტის მოლოდინში ვართ.

ბ. ბ. დიახი. გულწრფელ მადლობას მოგახსენებთ ამ შეხვედრისათვის, თქვენი პასუხისათვის.

მ. ს. გორბაჩოვი. გმადლობთ თანამშრომლობისათვის. ნაყოფიერად და საინტერესოდ გაგვეტარებინოთ დრო ჩვენს ქვეყანაში. მომავალ შეხვედრამდე!

* * *

კითხვა: მალე ერთი წელი შესრულდება, მას შემდეგ, რაც ვლადივოსტოკში წარმოთქვი ი თ სიტყვა, რომელშიც ფართო წინადადებანი წამოაყენეთ აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში მშვიდობისა და უშიშროების განმტკიცების თაობაზე. მას შემდეგ ამ დიდ რეგიონში ბევრი რამ მოხდა. ხედავთ თუ არა ამ ამბების განვითარებაში დადებით ტენდენციებს?

პასუხი: უეყოყმანოდ შემიძლია გიპასუხოთ: დიახ, ვხედავ.

შარშანდელმა წელმა, მისმა მთავარმა მოვლენებმა, მათ შორის ჩვენმა მოლაპარაკებამ ინდოეთის პრემიერ-მინისტრ რაჯივ განდისთან კიდევ უფრო დამაწმუნა, რომ სწორი და დროულია აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში უშიშროების საკითხების აღძრა. მოლოდინი გაამართლა ჩვენმა მიდგომამ მათი გადაწყვეტის ძიებისადმი, რომელიც ღიაა ნებისმიერი იდეისა და წინადადების დემოკრატიული განხილვისათვის.

რას ვხედავთ ერთი წლის გასვლის შემდეგ? აზია-წყნარი ოკეანის სურათის მთელი სირთულისა და სიჭრელის, ნათელი და მუქი ტონების მრავალგვარი განაწილების მიუხედავად, საერთო სურათის ანტიბირთვული კომპოზიცია გამოიკვეთა.

აი, მისი ზოგიერთი ნიშანი: სამხრეთ წყნარი ოკეანის ფორუმმა შეიმუშავა რაროტონგის ხელშეკრულება. ინდონეზია აქტიურად ავითარებს სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში უბირთვო ზონის კონცეფციას. ავსტრალია და ახალი ზელანდია ფართო მსოფლიო საზოგადოებრიობის მხარდაჭერით მტკიცედ ილაშქრებენ წყნარ ოკეანეში საფრანგეთის ბირთვული გამოცდის წინააღმდეგ. ძლიერდება მოთხოვნები, გაათავისუფლონ კორეის ნახევარკუნძული ბირთვული იარაღისაგან. ბევრ ქვეყანაში უბირთვო რაიონებად აცხადებენ თავს თემები და ქალაქები. არის შემფხვევები, როცა ასეთ პოზიციას დაადგნენ მთელი რიგი სახელმწიფოები. ფილიპინებმა და ზოგიერთმა სხვა სახელმწიფომ ანტიბირთვული დებულებები შეიტანეს თავიანთ ძირითად კანონებში. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა სულ უფრო აქტიურად გამოთქვამს აზრს „განიარაღების პრობლემატიკის თაობაზე.

სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების მოლაპარაკებასთან დაკავშირებით აზიის ქვეყნებმა განაცხადეს, რომ დაინტერესებული არიან, საშუალო სიშორის რაკეტები სრულიად მოისპოს არა მარტო ევროპაში, არამედ აზიაშიც. ისინი ამ საკითხს საკუთარი ეროვნული უშიშროების თვალსაზრისით განიხილავენ.

საბჭოთა ხელმძღვანელობა ამ სურვილებს მთელი სერიოზულობით და პასუხისმგებლობით მოეკიდა.

ახლა კი შემიძლია გაუწყოთ: საბჭოთა კავშირი, რომელიც ანგარიშს უწევს აზიის ქვეყნებს და თავალსაწიერს ბოლო შეფფოთებას, მზად არის მოსპოს **თავისი საშუალო სიშორის ყველა რაკეტა ქვეყნის აზიურ ნაწილშიც.** ესე იგი მზად არის მოხსნას საშუალო სიშორის რაკეტების იმ 100 ქობინის შენარჩუნება საკითხი, რომელსაც ეხება საქმე ამერიკელებთან ევროპის მოლაპარაკებაზე. იმ პირობით, რა თქმა უნდა, რომ ამერიკის შეერთებული შტატებიც იგივეს მოიმოქმედებს. მოისპობა ოპერატიულ-ტაქტიკური რაკეტებიც.

სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ჩვენ ვიხელმძღვანელებთ „გლობალური ორმაგი ნულის“ კონცეფციით.

ამ შემთხვევაში ამ ინიციატივას არ ვუკავშირებთ კორეაში, ფილიპინებზე, დიეგო-გარსიას კუნძულზე ამერიკის შეერთებული შტატების ბირთვული ყოფნის საკითხს. მაგრამ იმედი გვინდა გვქონდეს, რომ იგი არ გაიზრდება მაინც.

კითხვა: ვიცით, რომ აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში ვითარდება ნეგატიური ხასიათის ტენდენციებიც. რას გვეტყოდით ამის თაობაზე?

პასუხი: ზოგი რამ უკვე ვთქვი: სირთულეები და წინააღმდეგობა არ მცირდება, ძლიერდება კონფრონტაციის ტენდენცია, ძალზე სუსტია რეგიონალური კონფლიქტების მოწესრიგების ნიშნები, სპარსეთის ყურეში კი იგი მწვავდება კიდეც.

ვლადივოსტოკში წარმოთქმულ სიტყვაში მე აღვნიშნე ამის მიზეზები და ჩამოვთვალე კონკრეტული მტკივნეული მომენტები, რომლებიც მუდმივ საშიშროებას ქმნის.

ახლა ამას დაემატა: ამერიკის შეერთებული შტატების, ინგლისისა და საფრანგეთის უარი შეუერთდნენ რაროტონგის ხელშეკრულებას და ამერიკის „გაფრთხილება“ იმ **სახელმწიფოთა** მიმართ, რომლებსაც არ სურთ შეეგუონ მათს ტერიტორიებზე ან სანაპიროებზე ბირთვულ იარაღს.

კითხვა: როგორ გგონიათ, აზიასა და წყნარ ოკეანეში დაძაბულობის შენელების რომელი ღონისძიებებია ყველაზე აქტუალური და რეალურად განსახორციელებელი?

პასუხი: უწინარეს ყოვლისა, ჯერ კიდევ ერთ ჯერ უნდა ვილაპარაკოთ ბირთვულ იარაღზე.

წლინახევრის წინათ წამოვაყენეთ 2000 წლისათვის ბირთვული იარაღის საყოველთაო ეტაპობრივი ლიკვიდაციის პროგრამა. მის საფუძველზე შესაძლებელი გახდა კონცეფტუალური წინსვლა საბჭოთა კავშირ-ამერიკის რეიკიავიკის უმაღლესი დონის შეხვედრაზე. ხალხმა პირველად დალანდა უბირთვო მსოფლიოს პერსპექტივა.

შეეცადნენ მის დახურვას. ჩვენ ამას არ დავთანხმდით. წამოვაყენეთ დამატებითი ინიციატივები, რომლებმაც შესაძლებელი გახადა პრაქტიკულ სიბრძეზე გადაგვეტანა საშუალო სიშორის რაკეტებისა და ოპერატიულ-ტაქტიკური რაკეტების შესახებ შეთანხმების მომზადება.

ეს-ეს არის გაგაცანით ჩვენი ახალი ნაბიჯი, რომელიც ეხება უშუალოდ აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონს.

დავასახელებ ზოგიერთ სხვა შესაძლო ღონისძიებებსაც.

პირველი. საბჭოთა კავშირი მზად არის იკისროს ვალდებულება, რომ არ გაზრდის ბირთვული იარაღის მატარებელი თვითმფრინავების რიცხვს ქვეყნის აზიურ ნაწილში, თუ შეერთებული შტატები დამატებით არ განალაგებს ამ რაიონში ბირთვულ საშუალებებს, რომლებიც სსრ კავშირის ტერიტორიას მისწვდება.

მეორე. კვლავ შეგახსენებთ, რომ მზად ვართ წყნარ ოკეანეში სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო ფლოტების აქტიურობის შემცირებისათვის.

ეს ვთქვი ვლადივოსტოკში. მაგრამ შეერთებულმა შტატებმა არ გვიპასუხა. ამავე დროს, ცხადია, რომ აქ, ფლოტების შეხების ხაზზე გადის კონფრონტაციის ზღვარი. სწორედ ეს იწვევს კონფლიქტის საშიშროებას.

შეიძლებოდა მოვრიგებულიყავით ბირთვული იარაღის მატარებელი ზომალდების ცურვის რაიონების შემოფარგვლის თაობაზე, ისე, რომ მათ არ შეეძლოთ მიუახლოვდნენ მეორე მხარის ნაპირს თავიანთი ბირთვული საშუალების მოქმედების მანძილზე.

შეიძლება მოვრიგდეთ ნავსაწინააღმდეგო მეტოქეობის შეზღუდვის, ნავსაწინააღმდეგო საქმიანობის, მათ შორის საავიაციო საქმიანობის, გარკვეულ ზონებში აკრძალვის შესახებ.

ნდობის გამმტკიცებას ხელს შეუწყობს წყნარ და ინდოეთის ოკეანეებსა და მათს მიმდებარე ზღვებში სამხედრო-საზღვაო წვრთნისა და მანევრების მასშტაბის შეზღუდვა: წელიწადში არა უმეტეს 1-2 დიდი სამხედრო-საზღვაო (მათ შორის საზღვაო ავიაცია) წვრთნისა და მანევრისა, დროული შეტყობინება მათი მოწყობის შესახებ, ორმხრივი უარი საერთაშორისო სრუტეებში და მათ მიმდებარე რაიონებში სამხედრო-საზღვაო წვრთნისა და მანევრებზე, ტრადიციული საზღვაო გზების ზონებში წვრთნის დროს საბრძოლო იარაღის გამოყენებაზე.

შეიძლებოდა ეს „მოდელი“ გვეცადა ჯერ ჩრდილოეთ წყნარ ოკეანეში, სადაც ცოტანი არიან „მოქმედი პირნი“. შემდეგ კი ეს პრაქტიკა გაგვეტაროებინა წყნარი ოკეანის აკვატორიის სამხრეთზე, რეგიონის სხვა ქვეყნებზე.

მესამე. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დეკლარაცია მშვიდობის ზონად ინდოეთის ოკეანის გადაქცევის შესახებ მიღებულია თხუთმეტ წელზე ბევრი ხნის წინათ. უკვე რამდენიმე წელია მიმდინარეობს მზადება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ეგიდით ინდოეთის ოკეანის საკითხზე საერთაშორისო კონფერენციის მოწვევისათვის. ახლა იგი დანიშნულია 1988 წლისათვის. მაგრამ კვლავინდებურად დარწმუნებული არა ვართ, რომ იგი გაიმართება. რადგან გამოცდილება მოწმობს, რომ, როგორც კი აქ რაიმე წინსვლა შეიმჩნევა, ვაშინგტონი მაშინვე ფუშავს მოლაპარაკებს.

დროა შეექმნათ ინდოეთის ოკეანეში, მის ზღვებში, სრუტეებსა და ყურეებში საზღვაო ნაოსნობის უშიშროების საერთაშორისო გარანტიები. დგას საჰაერო ფოთნეკაციების უშიშროების საკითხიც. ისიც შეიძლება გადაწყდეს, ოღონდ პოლიტიკური ნება იყოს. საჰირბორტოა ინდოეთის ოკეანეში საზღვაო და საჰაერო კომუნიკაციებზე ტერორიზმის წინააღმდეგ კოოპერატიული ღონისძიებების საკითხი.

ერთი სიტყვით, ბევრი რამ საარგებლოს გაკეთება შეიძლება ინდოეთის ოკეანეში უშიშროების განმტკიცებისათვის.

მეოთხე. განსაკუთრებით დგას ბირთვულ აფეთქებათა საკითხი. აკიცბრიობას არ დავიწყებია, რომ ომის შემდეგ ამერიკული ატომური იარაღის პირველი გამოცდები ხორციელდებოდა წყნარ ოკეანეში. მათ ბევრი აქაური მცხოვრების ჯანმრთელობა და სიცოცხლეც კი შეიწირეს. ჩვენთვის გასაგებია, თუ რატომ არის ესოდენ ძლიერი აქ იმით გამოწვეული აღშფოთება, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები, ინგლისი და საფრანგეთი უარს ამბობენ შეწყვეტონ ბირთვული აფეთქებანი.

ჩვენ ვაფასებთ, რომ აზიისა და წყნარი ოკეანის ქვეყნები მხარს უჭერენ საბჭოთა მორატორიუმს. არ შეგვწყვეტია ბრძოლა ბირთვული გამოცდების აკრძალვისათვის, ყოველნაირად ვეცდებით მივაღწიოთ სრული მასშტაბის შეთანხმებას.

ძალიან ვაფასებთ აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონის ქვეყნებთან ურთიერთმოქმედებას, რომლებიც მონაწილეობენ ჟენევის განიარაღების კონფერენციაში. ახლა ამ კონფერენციაზე გადაწყვეტ სტადიაშია ქიმიური იარაღის აკრძალვისა და ლიკვიდაციის საკითხი. იმედი გვაქვს, რომ ერთობლივი მეცადინეობით შევძლებთ შევიმუშაოთ და მივიღოთ ისტორიული კონვენცია, რომელიც, დარწმუნებული ვარ, სტიმულს მისცემს წინსვლას ბირთვული განიარაღების გზაზეც.

როგორც ჩანს, შესაძლებელია აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონში სამხედრო დაძაბულობის შემცირების სხვა ღონისძიებანიც, რომლებსაც აქაური ქვეყნები გვთავაზობენ. განსაკუთრებით მაინც მსოფლმხედველობამ და პოლიტიკურმა, კულტურულმა თავისთავადობამ შეიძლება გვიკარნახოს არაორდინალური იდეები ამის შესახებ, რომლებიც გასაგები და მისაღები იქნება ყველასათვის.

კითხვა: ვლადივოსტოკში წარმოთქმულ სიტყვაში თქვენ გამოთქვით აზრი ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის ჰელსინკის თათბირის მსგავსი წყნარი ოკეანის კონფერენციის — თუნდაც არცთუ ახლო მომავლში — მოწვევის შესახებ, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებს ოკეანის მიმდებარე ყველა ქვეყანა. ამ აზრის გამო რეაქცია აზიისა და წყნარი ოკეანის ქვეყნებში ერთნაირი არა ყოფილა. ახლა როგორ უდგებით ამ საკითხს?

პასუხი: ვლადივოსტოკში ამის თაობაზე ვილაპარაკე, როგორც თავისებურ სამუშაო ჰიპოთეზაზე ან, უკეთ რომ ვთქვათ, შევთავაზე განვიხილოთ ეს საკითხი. ჰელსინკი ეი მხოლოდ იმიტომ დავიმოწმე, რომ მსოფლიო გაერთიანებას სხვა ამგვარი გამოცდილება ჯერჯერობით არა აქვს. ეს, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავს, რომ ევროპის გამოცდილება შეიძლება ავტომატურად გადავიტანოთ აზია-წყნარი ოკეანის ნიადაგზე.

მაგრამ ახლა ყოველ საერთაშორისო ექსპერიმენტში არის ზოგადსაკაცობრიო და გლობალური ნიშნებიც. ეს ბუნებრივია, რადგან ჩვენ ურთიერთდამოკიდებულ, მრავალი თვალსაზრისით მთლიან სამყაროში ვცხოვრობთ.

აი დელის დეკლარაცია ბირთვული იარაღისაგან თავისუფალი და უძალადო მსოფლიოს პრინციპების შესახებ. ეს სახელმწიფოთაშორისი ურთიერთობის ძირეული პრობლემებისადმი პოლიტიკურ-ფილოსოფიური მიდგომის სრულიად ახალი მაგალითია. ეს დოკუმენტი შორს სცილდება ორმხრივ და რეგიონალურ ფარგლებს — მასში აისახება მთელი კაცობრიობის მისწრაფებანი, თუმცა იგი ორი ქვეყნის ურთიერთობის განვითარების შედეგია.

ინდოეთისა და სსრ კავშირის ურთიერთობას შეიძლება სამაგალითო ეწოდოთ მრავალი თვალსაზრისით — მრავალფეროვანი პოლიტიკური, ეკონომიკური, სამეცნიერო-ტექნიკური, კულტურული შინაარსის სისავსითაც და ორი ქვეყნის ხალხთა ღრმა ურთიერთპატივისცემითა და სიმპათიითაც, ტონალობითაც, რომელიც ასახავს ურთიერთნდობას მეგობრობაზე ღრმა ორმხრივ მოთხოვნილებასთან შეხამებით.

რატომ არის, რომ ინდოეთსა და საბჭოთა კავშირს — სხვადასხვა სოციალურ-პოლიტიკური სისტემების მქონე სახელმწიფოებს შორის შეიძლებოდა დამყარებულიყო ასეთი ჩინებული ურთიერთობა? იმიტომ, რომ ორივე ქვეყანა — არა სიტყვით, არამედ საქმით — თავის პოლიტიკას საფუძვლად უდებს სუვერენიტეტის, თანასწორუფლებიანობის, საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის, თანამშრომლობის, იმის აღიარების პრინციპებს, რომ ყოველ ხალხს აქვს უფლება აირჩიოს თავისი პოლიტიკური წყობილება, საზოგადოებრივი განვითარების თავისი ფორმები.

სწორედ ამიტომ ვამბობთ სიმამაცის გრძნობით, რომ საბჭოთა კავშირი და ინდოეთი ქმნიან ისეთი ღირებულების სახელმწიფოთა ურთიერთობის ნიმუშს, რომ იგი შეიძლება მისაბაძი მაგალითი გახდეს სხვებისათვის.

სსრ კავშირში ახლა მიმდინარე ინდოეთის ფესტივალი, რომელიც თავისი მასშტაბით უნიკალურია, გამსჭვალულია მშვიდობისა და სიკეთის იდეალებით, ისევე როგორც ინდოეთში მომავალი საბჭოთა ფესტივალი, ასახავს ჩვენს სახელმწიფოებს, ჩვენს ხალხებს შორის სწორედ ასეთი ურთიერთობის აწმყოსა და მომავლს.

კითხვა: ახლა მინდა შეეხო რეგიონალური კონფლიქტების თემას. ხომ არ გვეტყოდით რამეს ამის შესახებ?

პასუხი: საკითხი დიდი და რთულია. ყოველ რეგიონალურ კონფლიქტს თავისი ფესვები, თავისი, ასე ვთქვათ, „ავადმყოფობის ისტორია“, მკურნალობის თავისი სპეციფიკური საშუალებები აქვს.

შევეცდები ეს გიჩვენოთ ავღანეთის მაგალითით, სადაც ეროვნული შერიგების პოლიტიკა, რომელსაც თანამიმდევრულად ახორციელებს ავღანეთის ხელმძღვანელობა, თანდათანობით ცვლის სიტუაციას ქვეყანაში. საბრძოლო მოქმედებას წყვეტენ ემამბოხეთა მთელი ჯგუფები, მიტოვებულ კერებს უბრუნდებიან ლტოლვილები. უფრო მეტიც დაბრუნდებოდა, პაკისტანისა და ირანის ხელისუფალნი რომ არ აბრკოლებდნენ ლტოლვილებს. წამოყენებულია კოალიციური მთავრობის შექმნის იდეა, რომელიც გულისხმობს ძალაუფლების გაყოფას მთელ ძალებს შორის, რომლებიც მხარს უჭერენ ან მზად არიან მხარი დაუჭირონ საშინაო მშვიდობას, სისხლისღვრის შეწყვეტას. მიღებულია კანონი, რომლითაც ნებადართულია პოლიტიკური პარტიების საქმიანობა. საყოველთაო-სახალხო განხილვისათვის გამოაქვთ ქვეყნის ახალი კონსტიტუციის პროექტი.

ყოველივე ეს პირობებს უქმნის ავღანელში მშვიდობის დამყარებას. ამის დაუნახავობა ნიშნავს არ გსურდეს ავღანეთის საკითხის მოწესრიგება.

ეროვნული შერიგება ავღანეთში, რა თქმა უნდა, მხოლოდ და მხოლოდ თვით ავღანელთა, მათ შორის იმათი საქმეა, ვინც მის ფარგლებს გარეთ აღმოჩნდა. აქ საჭიროა დიალოგი, მოლაპარაკება, მეტი ნდობა მოწინააღმდეგე მხარეებს შორის.

ავღანეთიდან საბჭოთა ჯარების გამოყვანის საკითხი არსებითად გადაწყვეტილია. ჩვენ იმის მომბრენი ვართ, რომ გამოყვანის ვადები შემჭიდროდეს. ოღონდ უნდა შეწყდეს ავღანეთის საშინაო საქმეებში ჩარევა და გარანტირებული უნდა იყოს, რომ აღარც განახლდება.

კამპუჩიის პრობლემა. მგონი, დაისახა ვითარების მოწესრიგების შესაძლებლობის რაღაც დამაიმედებელი ნიშნები. დამკვიდრდა იმის გაგება, რომ ეს საკითხი მხოლოდ პოლიტიკური საშუალებებით შეიძლება გადაიჭრას. დასახელებულია ვიეტნამის ჯარების გამოყვანის კონკრეტული ვადა, და დარწმუნებული ვართ, რომ იგი დაცული იქნება. ჩვენი აზრით, ახლა უმთავრესი ის არის, რომ ეროვნული თანხმობის იდეა ნელა, მაგრამ მტკიცედ იკვლევს გზას. აქ დიალოგმა უნდა დამამარცხოს კონფრონტაცია, აქ შესაძლებელია ეროვნული ძალების კოალიცია.

ამას რომ ვამბობ, მხედველობაში მაქვს, რომ ასეანის ქვეყნებს შეუძლიათ საკმაო წვლილი შეიტანონ პროცესში, რომელიც ისახება. ჩვენ ვიცნობთ ინდონეზიის, ზოგიერთი სხვა ქვეყნის ინიციატივიან ღონისძიებებს და მივესალმებით მათ.

ჩვენ ვსოლიდარობთ კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის პოლიტიკას, რომლის მიზანია ქვეყნის მშვიდობიანი გაერთიანება და სამხედრო დაძაბულობის ლიკვიდაცია. ჩვენთვის გასაგებია სამხრეთ კორეის მოსახლეობის მისწრაფებაც, თავიდან მოიშოროს უცხოეთის ჯარები და სამხედრო ბაზები და მათთან ერთად — ბირთვული იარაღიც.

ირან-ერაყის ომი. იგი უკვე დიდი ხანია მარტოოდენ ორმხრივი საქმე აღარ არის. სისხლიანი სასაკლაოს ესკალაცია გვიკონენება უკვე მსოფლიო გაერთიანების, მისი იმ უნარის გამოწვევად, საზღვარი დაუდოს მთელი მსოფლიოსათვის განსაკუთრებით სახიფათო მოვლენების განვითარებას. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოში მიიღეს რეზოლუცია, რომელიც მოითხოვს ეცხლისა და ყოველგვარი საომარი მოქმედების შეწყვეტას, აგრეთვე საყოველთაოდ აღიარებულ საზღვრებზე ირანისა და ერაყის ჯარების გაყვანას. ჩვენ მხარი დავუჭირეთ ამ რეზოლუციას.

სპარსეთის ყურის ვითარების, მისი გამწვავების მიზეზების შეფასება ამას წინათ ოფიციალურად ჩამოვაყალიბეთ. მხოლოდ იმას ვიტყვი, რომ ამ საკითხშიც შეიძლება განხორციელდეს დაძაბულობის შენელების ღონისძიებანი, თუ სურვილი იქნება. ჩვენ გვაქვს ეს სურვილი.

როცა უკვე გამძვინვარებული ხანძრის ჩაქრობას ვცდილობთ, უნდა მოვერიდოთ ახალი ხანძრის გაჩენას და გაღვივებას. მხედველობაში მაქვს ზრი ლანკის ეთნიკურ პრობლემასთან დაკავშირებული გამწვავება. კარგია, როცა დაინტერესებული სახელმწიფოები საჭირო თავშეკავებას იჩენენ, რასაც, სამწუხაროდ, ვერ ვიტყვი ზოგიერთზე, რომელთა საკმაო გეოგრაფიული დაშორება კონფლიქტის კერისაგან მათი აშკარა წამქეზებლური აქტიურობის უკუპროპორციულია.

კითხვა: ყველას კარგად ესმის, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს საერთაშორისო მშვიდობისა და უშიშროებისათვის, განსაკუთრებით აზიაში, საბჭოთა კავშირ-ჩინეთის ურთიერთობას. როგორ ვითარდება იგი ბოლო დროს?

პასუხი: ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკასთან ჩვენს ურთიერთობას ახასიათებს კონტაქტების თანდათანობითი გაფართოება. შესამჩნევი ძვრა მოხდა საეკონომიკო-ეკონომიკური, სამეცნიერო-ტექნიკური და კულტურული ურთიერთობის განვითარებაში, ყველა ამ დარგში გამოვლინდა დიდი რეზერვები. ეწყობა პოლიტიკური დიალოგიც. ჩვენ არანაირად არ ვაპირებთ მის შეკავებას. იმართება კონსულტაციები, განახლდა მოლაპარაკება საზღვრების საკითხზე.

აზიის ორმა ბირთვულმა სახელმწიფომ — სსრ კავშირმა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ იკისრეს ვალდებულება არასდროს პირველებმა არ გამოიყენონ ბირთვული იარაღი. აზიისა და წყნარი ოკეანის ქვეყნებისათვის სულ ერთი არ არის, ბოლოს და ბოლოს, იკისრებენ თუ არა ანალოგიურ ვალდებულებას სხვა ბირთვული სახელმწიფოები.

კითხვა: როგორ აფასებთ იაპონიასთან საბჭოთა კავშირის ურთიერთობის განვითარებას?

პასუხი: იგი ჯერჯერობით მთლად გარკვეული არ არის. ბოლო წლებში შეეცადეთ მისთვის იმპერსი შიგვენიშებინა, ამ ურთიერთობაში ნორმალური კლიმატი შეგვექმნა. ჩვენი აზრით, ორივე ქვეყანას აქვს საამისო საბაბი, თანაც — არა მარტო ეკონომიური ხასიათისა. საბჭოთა კავშირსა და იაპონიას შორის შეიძლებოდა დამყარებულიყო სერიოზული, სოლიდური პარტნიორობა, რომელიც, დარწმუნებული ვარ სტაბილურობის მნიშვნელოვანი ფაქტორი გახდებოდა აზია-წყნარი ოკეანის მთელი ვითარებისთვისაც.

არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ თითქოს გაჩნდა რაღაც იმედი, დაგვიწყეთ კიდეც იაპონიაში ჩემი ვიზიტის საკითხის განხილვა. შინაგანად მზად ვარ ვეწვიო ამ შესანიშნავ ქვეყანას, რომელიც უდიდეს როლს ასრულებს მსოფლიო ეკონომიკაში და სულ უფრო შესამჩნევ როლს — მსოფლიო პოლიტიკაში. მაგრამ იაპონიაში აღმოჩნდნენ ძალები, რომლებმაც შეძლეს კვლავ ღრუბლებით მოეკუპრათ ჰორიზონტი.

კითხვა: როგორ გესახებათ სსრ კავშირის როლი რეგიონალური ეკონომიკური თანამშრომლობის განვითარებაში?

პასუხი: ნორმალური ეკონომიკური კონტაქტები შეიძლება განვითარდეს და კიდეც უნდა განვითარდეს ჯანსაღი ცივილიზებული ურთიერთობის, ნებისმიერი და ყოველნაირი ურთიერთობის საფუძველზე, იქნება ეს ზოგადპოლიტიკური, დიპლომატიური თუ უბრალოდ ადამიანური ურთიერთობა. სამწუხაროდ, არაერთხელ წაწყდომივართ ისეთ სიტუაციას, როცა ჩვენს მისწრაფებას, დაგვმყარებინა კარგი, უბრალოდ დიპლომატიური და სავაჭრო ურთიერთობა რეგიონის ამა თუ იმ ქვეყანასთან, მაშინვე ვერაგულ პოლიტიკურ ხრიკად მონათლავდნენ ხოლმე. იმისათვის, რომ დაეშინონ იმ პატარა სახელმწიფოების თავრობები და საზოგადოებრიობა, რომლებიც მხოლოდ ახლა დგებიან ფეხზე, ზოგჯერ პოლიტიკური ზეგავლენის დიდკალიბრიან არტილერიას იყენებენ.

წარმოიდგინეთ: საბჭოთა კავშირს პრეტენზია რომ გამოეცხადებინა იმის წინააღმდეგ, რომ შეერთებულმა შტატებმა ან ინგლისმა ნორმალური ურთიერთობა დაამყაროს წყნარი ოკეანის კუნძულოვან ან სხვა რომელიმე სახელმწიფოსთან?

ეს ხომ ამსურდია: ჩვენ არასდროს არ მოვქცეულვართ ასე და არც მოვიქცევით. ჩვენ ვინმესთან ურთიერთობას არ ვამყარებთ მესამე ქვეყნების ინტერესების ხარჯზე. საერთაშორისო ურთიერთობის საუკეთესო და ერთადერთი მტკიცე ბაზა თანასწორობა, ერთმანეთის პატივისცემა, საშინაო საქმეებში ჩაურევლობა, ორმხრივი საგებლობა. სწორედ ამ მიზნებს მოემსახურება საბჭოთა კავშირის აზია-წყნარი ოკეანის ეკონომიკური თანამშრომლობის ეროვნული კომიტეტი, რომელიც ახლა იქმნება ჩვენში.

მინდა კიდევ ერთი რამ მოგახსენოთ. ქვეყნის დაჩქარებული სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების კონცეფციის შესაბამისად — განსაკუთრებით სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმის შემდეგ — გაძლიერებულ ყურადღებას ვუთმობთ ურალისმიერ ტერიტორიებს, რომელთა ეკონომიკური პოტენციალი რამდენჯერმე აღემატება სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის აქტივს.

ამ რაიონების სიმდიდრეთა ათვისებაში მონაწილეობა შეუძლიათ აზია-წყნარი ოკეანის რეგიონის ქვეყნების საქმიან წრეებთან თანამშრომლობით შექმნილ ერთობლივ ფირმებსა და საწარმოებს.

ჩვენთვის საყოველთაო [illegible] როების იდეა ორგანულად [illegible] ცავს საერთაშორისო ეკონომიკურ უშიშროებას. [illegible] ლებლობთა ანალიზი [illegible] ნებს, რომ ამის [illegible] „განიარაღება განვითარებისათვის“ პრინციპის რეალიზაცია.

ჯერჯერობით კი შეიძლებოდა განხორციელებულიყო განვითარებადი სამყაროს დავალიანების ტვირთის შემსუბუქებისათვის დაუყოვნებელი მოქმედების პროგრამა. მისი ელემენტები შეიძლება გახდეს განვითარებად ქვეყნებში ფინანსური სახსრების წმინდა შემოსვლის განახლება და კერძო ბანკების ბოროტგამოყენებისაგან საერთაშორისო კრედიტის მაქსიმალურად შესაძლო განთავისუფლება. საამისო გზად მიგვაჩნია ის, რომ სახელმწიფოებმა მეტი დახმარება გაუწიონ ამ ქვეყნებს შეღავათიანი პირობებით.

კითხვა: დასასრულ მინდა გავიგო, თუ რა აზრის ბრძანდებით საბჭოთა კავშირ-ინდონეზიის ურთიერთობაზე, იმ როლზე, რომელსაც ინდონეზია ასრულებს თანამედროვე მსოფლიო პოლიტიკაში?

პასუხი: ჩვენ დიდი მანძილი გვაშორებს, მაგრამ საბჭოთა ადამიანებს კარგი მეხსიერება და გამჭრიახი ისტორიული თვალთახედვა აქვთ. ჩვენ გვახსოვს საბჭოთა კავშირ-ინდონეზიის თანამშრომლობის წლები თქვენი კოლონიური უღლისაგან განთავისუფლების შემდგომი ისტორიის დასაწყისში. მაშინ, თქვენმა ხალხმა, რომელმაც ადამიანური ბედნიერებისა და ავტომატიზაციის საშუალებათა სამეცნიერო-კვლევითის ინსტიტუტში, მაგალითად, უკანასკნელი ხუთი წლის მანძილზე მხოლოდ სამმა ახალგაზრდა მეცნიერმა მუშაკმა დაიცვა საკანდიდატო დისერტაციე ბ ი, რომელთა თემატიკა არ ემთხვევა ინსტიტუტისას, ამიტომაც ეს ნამუშევრები გაერთიანებისათვის არავითარ პრაქტიკულ ღირებულებას არ წარმოადგენს. გაერთიანებაში დიდია კადრების დენადობა, არსებითი ნაკლოვანებებია ახალგაზრდობის აღზრდის, მათი შრომის, ყოფა-ცხოვრებისა და დასვენების პირობების გაუმჯობესების საკითხთა კომპლექსური გადაწყვეტის საქმეში.

მიღებულ დადგენილებაში კომისიამ გაერთიანების ხელმძღვანელობას რეკომენდაცია მისცა უმოკლეს ვადაში განახორციელოს ახალგაზრდა ინჟინერთა და სპეციალისტთა რაციონალური გამოყენების, მათი შემოქმედებითი აქტიურობის გადიდების კონკრეტული ღონისძიებანი. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ უნდა სრულყონ ახალგაზრდა მეცნიერებთან და სპეციალისტებთან ამ ინდივიდუალური აღმზრდელობითი მუშაობის პრაქტიკა, სისტემატურად შეისწავლონ და გადაწყვიტონ მათი შრომითი, საბინაო-საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესების საკითხები.

კომისიის სხდომის შედეგები შეაჯამა მისმა თავმჯდომარემ ი. ი. ხუციშვილმა.

კომისიის მუშაობაში მონაწილეობდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილე თ. შ. კაპულოვა. (საინფორმი).

სოფლის მეურნეობის ინდუსტრიულ ტექნოლოგიაზე გადასვლასთან დაკავშირებით, რაც ჩვენს ქვეყანაში მომდინარე გარდაქმნათა საფუძველზე ხდება, იცვლება სათეს-სავარგულების ეკონომიკური სიტუაციები. ბევრ შემთხვევაში მატულობს მცენარეთა და არა მარ

ეკონომიკა
ფაქტები • მოვლენები

დავთავრდა ჰოლონეთ-იუგოსლავიის მოლაპარაკება

ვარშავა. პოლონეთ-იუგოსლავიის ურთიერთობის შემდგომ გაღვივთარებას დიდმნიშვნელოვანი წვლილი შესძინა პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა საკავშირო მდივნის რ. დიზდარევიჩის 21 ივლისს დამთავრებულმა ოფიციალურმა მეგობრულმა ვიზიტმა.

რ. დიზდარევიჩი მიიღეს პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარემ ვ. იარუზელსკიმ და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ზ. მესნერმა. რ. დიზდარევიჩს მოლაპარაკება ჰქონდა პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრთან მ. ოჟეხოვსკისთან.

მოლაპარაკების დროს აღინიშნა, რომ ორივე სახელმწიფო ძალოონეს არ დაიშურებს მტკიცე მშვიდობისა და თანამშრომლობის მისაღწევად. მშვიდობისათვის ბრძოლა სოციალისტური სახელმწიფოებისა და მიუუხრობელი ქვეყნების საერთო საზრუნავია. ითქვა, თუ რაოდენ დიდი მნიშვნელობა აქვს ცენტრალურ ევროპაში იარაღის შემცირებისა და ნდობის განმტკიცების პოლონურ გეგმას; აგრეთვე წინადადებებს იმის შესახებ, რომ ბალკანეთი ბირთვული და ქიმიური იარაღისაგან თავისუფალ ზონად გადაიქცეს.

22 ივლისი ● საკავშირო იუწყება

ჟურნალისტიკა

ფაქტები • მოვლენები

სირიელები მიესალმებიან ერთობლივ კოსმოსურ ფრენას

დამასკო. სირიის დედაქალაქისა და ქვეყნის სხვა ქალაქების მცხოვრებლებს წუხელ არსებითად არ სძინებიათ. მთელი ქვეყანა დილადრიან ტელევიზორებთან შეიკრიბა, რათა ენახათ „სოიუზ ტმ-3“ კოსმოსური ხომალდის გაშვება, რომლითაც კოსმოსში პირველად გაფრინდა სირიელი მკვლევარი კოსმონავტი მუჰამედ ფარისი. პირდაპირი ტრანსლაცია წარმოებდა ბაიკონურის კოსმოდრომიდან მთელ ღამეს და დილით რამდენჯერმე გაიმეორეს სტარტის ჩანაწერი. დიქტორები აღფრთოვანებით ამბობენ: „ახდა ის, რაზეც სირიელთა თაობებს შეეძლოთ მხოლოდ ეოცნებათ. მადლობას ვუძღვნით საბჭოთა მეგობრებს, მათ საქმით დაადასტურეს კოსმოსის მშვიდობიან ათვისებაში ყველასთან ურთიერთხელსაყრელი თანამშრომლობისათვის გამიზნული თავიანთი გეზი“. დილით დამასკოში — სირიის სიდიდით მეორე ქალაქ ალეპოში, სირიელი კოსმონავტის სამშობლოში, ქვეყნის სხვა ქალაქებში, საბჭოთა კავშირსირიის თანამშრომლობის ობიექტებზე დაიწყო ხალხმრავალი მანიფესტაციები. „გაუმარჯოს მეგობრობას სსრ კავშირთან“, „სსრ კავშირი — სირია — კოსმოსი“, „მეგობრობა, კოსმოსი, მშვიდობა“ — ამ ლოზუნგებს ერთხმად გაიძახოდნენ სადღესასწაულო მსვლელობათა მონაწილეები. მათ მოჰქონდათ ტრანსპარანტები, საბჭოთა კავშირისა და სირიის დროშები, კოსმოსში გაფრენილ გმირთა პორტრეტები. ქვეყანაში მომუშავე საბჭოთა მოქალაქეებთან შეხვედრებზე მუშები, გლეხები, მოსამსახურეები, ახალგაზრდობა აცხადებენ, რომ მხურვალედ უჭერენ მხარს საბჭოთა კავშირთან მეგობრობისა და თანამშრომლობის ყოველმხრივი განვითარებისათვის გამიზნულ სირიის მთავრობის კურსს, მადლობას უძღვნიდნენ სსრ კავშირს, რომელიც ეხმარება სირიას ეკონომიკისა და მეცნიერების განვითარებაში.

ღირსსახსოვარ მოვლენას მთელ ორ წელიწადს ელოდნენ. მისთვის ემზადებოდნენ არა მარტო სირიელი მფრინავები მუჰამედ ფარისი და მუნირ ჰაბიბი, ვარსკვლაველთა ქალაქში, არამედ აგრეთვე ქვეყნის მეცნიერები და მკვლევარები, ჟურნალისტები და მწერლები, პოეტები და კომპოზიტორები, მას ესწრაფოდა მთელი სირიელი ხალხი, განუცხადა საკადესის კორესპონდენტს სირიის სახალხო საბჭოს (პარლამენტის) დეპუტატმა, ეროვნულ განმათავისუფლებელი ბრძოლის ვეტერანმა ძორის სალიმმ. საბჭოთა კავშირთან ჩვენი ურთიერთობა ჯერ არასდროს არ ასულა ასეთ მაღალ დონეზე. მეამაყება, რომ მოქალაქე ვარ პირველი არაბული ქვეყნისა, რომელიც კოსმოსური სივრცის მშვიდობიან ათვისებას შეუდგა სსრ კავშირის — არაბ ხალხთა ერთგული მეგობრისა და მოკავშირის ხელშეწყობით.

„ისტორიული ნიშანსვეტი სსრკ-სირიის ურთიერთობაში“, „თანამშრომლობის კოსმოსური ერა დაიწყო“, „მოსკოვი—დამასკო: მეგობრობის ორბიტული საფეხური“ — ასეთი სათაურებით არის აჭრელებული ყველა სირიული გაზეთის მოწინავე სტატიები. ქვეყნის საზოგადოებრიობა გამოხატავს მადლიერებას საბჭოთა კავშირისადმი ამ ფრენის ორგანიზაციისათვის. საკადესის კორესპონდენტთან საუბარში სირიელი კოსმონავტის ძმამ აბდელ ფათაჰ ფარისმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ კოსმოსურ ორბიტაზე საბჭოთა კავშირ-სირიის თანამშრომლობის გასვლა ახალ მძლავრ იმპულსს მისცემს ორი მეგობარი ქვეყნის მრავალმხრივი ურთიერთობის მთელ კომპლექსს.

— ჩვენი ხალხი ხარობს ამ ისტორიული მოვლენის გამო, — თქვა სირიელმა მუშამ ფარის ალიარამ. — არასოდეს არ დაგვავიწყდება ის უბედნიერესი წუთები, დღეს რომ განვიცადეთ. მადლობა საბჭოთა ხალხს, თქვენი ქვეყნის შესანიშნავ ადამიანებს იმისათვის რომ სირიის შვილს კოსმოსში გაფრენის შესაძლებლობა მისცეს.

ფოტოინფორმაცია

ᲫᲐᲑᲣᲚᲨᲘ უამრავი სამშენებლო მოედანია, სადაც დღედაღამ არ წყდება მუშაობა. შენდება საცხოვრებელი სახლები და სკოლები, სბავშვო ბაღები, საავადმყოფოები და სპორტული კომპლექსები. ახალი უბნების აგებაში მონაწილეობს ქაბულის სახლთაშენებელი კომბინატი. იგი საბჭოთა სპეციალისტების მონაწილეობით აამუშავეს საბჭოთა კავშირში შექმნილი პროექტის მიხედვით. ახალ კეთილმოწყობილ ბინებს იღებენ მუშების, მოსამსახურეებისა და ავღანეთის არმიის მეომრების ოჯახები.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲘᲗ: გეოდეზისტი ამდულა ხალეგი და მოსკოველი სპეციალისტი სერგი შეინი ავღანეთის დედაქალაქის ერთ-ერთ სამშენებლო მოედანზე.

ლ. კორტმერის ფოტო (საკადესის ფოტოქრონიკა).

ირან-ერაყის ფრონტზე

ᲑᲐᲒᲓᲐᲓᲘ. ერაყმა უარყო ირანის მტკიცება, თითქოს მან ხელთ იგდო ქალაქი ათრუში ერაყის ტერიტორიის სიღრმეში. მთავარი სამხედრო სარდლობის წარმომადგენელმა თქვა, თეირანი ასეთ მონაჟორეს იმ მიზნით აგრცელებს, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს რეზოლუცია არ მიაღებინოს, რომელიც კონფლიქტის მონაწილე მხარეებს ცეცხლის დაუყოვნებლივ შეწყვეტას მოუწოდებსო.

განვლილი დღე-ღამის განმავლობაში, ნათქვამია სამხედრო კომუნიკეში, გრძელდებოდა ბრძოლები „მდინარე ტიგროსის აღმოსავლეთით“ მდებარე რაიონში. ფრონტის ამ უბანზე მოწინააღმდეგემ ორჯერ სცადა მიახლოებოდა ერაყის პოზიციებს, მაგრამ უკან დაიხია სეროიზული ზარალის შემდეგ. ირანს გაუნადგურეს ბევრი საბრძოლო კატარღა და სხვა საომარი ტექნიკა. გრძელდებოდა ბრძოლები ფრონტის ცენტრალურ უბანზე, სადაც ირანის ჯარები ასევე ამაოდ ცდილობდნენ შეტევაზე გადასვლას. ერაყის სახმელეთო ჯარების მოქმედებას მხარს უჭერდა ავიაცია. ერთ დღეღამეში ვერტმფრინავებმა 39 საბრძოლო გაფრენა შეასრულეს.

ირანის შორსმსროლელმა არტილერიამ, ნათქვამია კომუნიკეში, ცეცხლი დაუშინა ბასრას.

ᲜᲘᲫᲝᲖᲘᲐ. ირანმა უარყო გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის რეზოლუცია. ირან-ერაყის კონფლიქტის შეწყვეტის თაობაზე. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ამ დოკუმენტის განხილვის წინ გამოსვლისას ირანის პრეზიდენტმა ჰამენეიმ თავრიზში განაცხადა, რომ მისი აზრით, „ეს რეზოლუცია ჩირად არ ღირს“.

ამავე დროს ირანის საინფორმაციო სააგენტომ გადმოსცა ცნობა ხოვეიზეს ჯაობების რაიონში ირანის ჯარების მორიგი შეტევის შესახებ.

ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲗᲐᲜ

ᲘᲠᲐᲜ-ᲔᲠᲐᲧᲘᲡ კონფლიქტებთან დაკავშირებით ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის რ. რეიგანის მიერ ამას წინათ მ. ს. გორბაჩოვისათვის გამოგზავნილ წერილის პასუხის ძირითადი შინაარსი გააცნეს საბჭოთა და უცხოელ ჟურნალისტებს 21 ივლისს სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პრესცენტრში გამართულ ბრიფინგზე. პასუხში ნათქვამია, რომ სპარსეთის ყურეში მზარდი დაძაბულობის ერთ-ერთი მიზეზია ირანსა და ერაყს შორის უგუნური სისხლისღვრის განგრძობა. მეორე მიზეზია ამ რაიონში შეერთებული შტატების სამხედრო ყოფნის გაძლიერება. წერილში შემდეგ ნათქვამია: არის იმის წინამძღვრები, რომ სსრ კავშირმა და ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ერთობლივად იმოქმედონ უშიშროების საბჭოში, რათა სამართლიანი პირობებით უსწრაფესად დამთავრდეს მრავალი წლის კონფლიქტი.

სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციის სამმართველოს უფროსის პირველმა მოადგილემ ბ. დ. პიადიშევმა უყრადღება მიაპყრო შეერთებულ შტატებში ჰელსინკის საბოლოო აქტის დარღვევებს იმ საკითხებში, რომლებიც ინფორმაციას ეხება. მან თქვა, რომ საბჭოთა ჟურნალისტები შეერთებულ შტატებში მუშაობისას კვლავ აწყდებიან სიძნელეებს. კერძოდ, ეს ეხება თეთრ სახლში გამართულ ბრიფინგებზე მათი დასწრების შესაძლებლობას. ოცდაათი საბჭოთა კორესპონდენტიდან მხოლოდ ოთხს აქვს თეთრი სახლის საშვი.

სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა დაარღვია საბჭოთა კავშირ-ამერიკის რაკეტასაწინააღმდეგო თავდაცვის სისტემათა შეზღუდვის ხელშეკრულების დებულებები, როცა მწყობრში ჩაყენა ტულეში (გრენლანდია) ამერიკის ახალი ფაზირებული ბადის მჭვნე რადიოსალოკაციო სადგური.

საბჭოთა კავშირს, თქვა მან, არაერთხელ გაუფრთხილებია შეერთებული შტატები, რომ გრენლანდიაში მიმდინარე სამუშაოები არ შეესაბამება ხელშეკრულების დებულებებს. და მაინც, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა დაასრულა ამ სადგურის უკანონო განლაგება. ასეთ მოქმედებას სხვას ვერაფერს უწოდებ, თუ არა განზრახ გადადგმულ ნაბიჯს რაკეტასაწინააღმდეგო თავდაცვის ხელშეკრულებისათვის ძირის გამოთხრის გზაზე. (საკადესი).

„საჭირო თუ [illegible] ზიზღისმომგვრელ საუღელტეხილო მაგისტრალი?“

ᲐᲗᲔᲜᲐ დასათაურებული ცნობილი ქართველი მწერლის ჭაბუა ამირეჯიბის წერილი, რომელიც გაზეთ „კომუნისტში“ დაიბეჭდა მიმდინარე წლის 18 ივლისს, მას საკმაოდ დიდი გამოხმაურება მოჰყვა. როგორც რედაქციაში შემოსული წერილებიდან ჩანს, საზოგადოებრიობის დიდი ნაწილი დადებითად აფასებს რკინიგზის მშენებლობას.

ერთნი ხელმძღვანელობენ იმით, რომ ეს გარდატეხას შეიტანს მკვეთრად გამოხატულ ნეგატიურ დემოგრაფიულ ტენდენციებ შ ი, ხელს შეუწყობს მთელი რიგი რეგიონების ეკონომიკურ-სოციალურ განვითარებას, მოსახლეობის მიგრაციის შენელებას, შობადობის ზრდას, ახალგაზრდობის შენარჩუნებას სოფლად.

მეორენი ამტკიცებენ, საქართველოს მთის სოფლების გაუკაცრიელების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი უგზოობაა და მაგისტრალის მშენებლობა საავტომობილო გზის განვითარებას გამოიწვევსო, რის შედეგადაც მკვეთრად შემცირდებაო დაუსაქმებელი ადამიანების რიცხვი.

გზების განვითარება პირდაპირ არის დაკავშირებული მთიან რეგიონებში კურორტებისა და ტურისტული ბაზების შექმნასთან.

გამოხმაურებებში ლაპარაკია იმაზეც, რომ რკინიგზის მშენებლობისათვის მუშახელის მოთხოვნა მთლიანად დაკმაყოფილდება ჩვენი რესპუბლიკის ხარჯზე, სამისო საშუალებები არსებობს.

იგივე სარედაქციო ფოსტა მოწმობს, რომ ზოგიერთ ზემოხსენებულ საკითხზე გამოთქმულია საწინააღმდეგო აზრიც. კერძოდ, შიშობენ, ვაითუ მშენებლობამ ზეგავლენა მოახდინოსო ბუნებაზე, ისტორიულ ძეგლებზე, არქიტექტურაზე. მაგრამ წერილების ავტორთა საკმაოდ დიდი ნაწილის აზრით, ასეთი მტკიცება უსაფუძვლოა.

საუღელტეხილო რკინიგზის მშენებლობასთან დაკავშირ ე ბ უ ლ მოსაზრებებს, ჭაბუა ამირეჯიბის წერილზე გამოხმაურებებს „კომუნისტი“ რეგულარულად გამოაქვეყნებს.

ᲔᲕᲠᲝᲞᲘᲡ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲙᲣᲠᲘ ᲒᲐᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲔᲑᲐ ᲒᲐᲜᲘᲮᲘᲚᲐᲕᲡ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲞᲠᲝᲑᲚᲔᲛᲔᲑᲡ

ᲑᲠᲘᲣᲡᲔᲚᲘ. ბელგიის დედაქალაქში გაიმართა ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების მინისტრების საბჭოს სესია გარემოს შემცველობისადმი სესიაზე შემუშავებული მოთხოვნები, აგრეთვე მთელი რიგი სხვა ნორმები ძალაში შევა არაუადრეს 1989-91 წლებისა და გამოყენებული იქნება მხოლოდ ახალი მოდელების ავტომობილებში. როგორც სპეციალისტებს მიაჩნიათ, უფრო მკაცრ მოთხოვნათა შემოღება დაკავშირებულია ფინანსურ-ეკონომიკური ხასიათის სიძნელეებთან, რადგან „საერთო ბაზრის“ ყველა ქვეყანას როდი აქვს შესაბამისი საავტომობილო მოწყობილობის წარმოებისათვის განკუთვნილი განვითარებული მრეწველობა. სესიაზე მიღებული გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ თანამიმდევრულად თქვან უარი ბენზინის გამოყენებაზე, რომელიც ტყვიას შეიცავს, ასევე ეხება უწინარეს ყოვლისა იმ ქვეყნებს, „რომლებსაც სურთ დაჩქარონ საწვავის ნაკლებად მავნე მარკებზე გადასვლა და გააძლიერონ მოსახლეობის დაცვა მათი ჯანმრთელობისათვის საშიში ლითონის ატმოსფეროში გამოფრქვევისაგან“.

ᲣᲪᲮᲝ ᲐᲚᲛᲔᲑᲘ ᲡᲞᲐᲠᲡᲔᲗᲘᲡ ᲧᲣᲠᲔᲨᲘ

ᲡᲞᲐᲠᲜᲔᲗᲘᲡ ყურის ცენტრალურ ნაწილში მდებარე ირანის კუთვნილი პატარა კუნძული ფარსი, რომლის არსებობა ამ ორიოდე წლის წინათ ბევრმა არც კი იცოდა, დღეს დასავლეთევროპელ გემთმფლობელებს შიშის ზარს სცემს: ძირითადად სწორედ აქედან უთვალთვალებენ და ესხმიან თავს ნავთობით დატვირთულ ტანკერებს ირანის სამხედრო კატარღები.

... როდესაც კვამლსა და ცეცხლში გახვეული ნორვეგიის კუთვნილი ტანკერი „მია მარგარეტი“ საუდის არაბეთის მაშველმა გემებმა იხსნეს, ჯერ კიდევ არავინ იცოდა, რომ 40 კილომეტრის დაშორებით უკვე იწვოდა შვეიცის ტანკერი „სტენაკონკორდია“. ეს პირველი შემთხვევა იყო, როდესაც ირანის კატარღები სულ რაღაც ერთი საათის განმავლობაში ორ ტანკერს დაესხნენ თავს. საინფორმაციო სააგენტოებმა ოსლოდან გადმოსცეს ცნობა, რომ ნორვეგიელი გემთფლობელები, რომელთაც ეკუთვნის მსოფლიოში ერთ-ერთი უდიდესი ტანკერების ფლოტი, სერიოზულად განიხილავენ სპარსეთის ყურეში ნაოსნობის შეწყვეტის საკითხს...

ცხადია, თავისუფალი და უსაფრთხო ნაოსნობის საკითხი, თანაც ისეთ სტრატეგიულ რაიონში, როგორიც სპარსეთის ყურეა, სამართლიან შეშფოთებას იწვევს მთელ მსოფლიოში. სწორედ ეს შეშფოთება და მოსალოდნელი საშიში შედეგები რეალისტურად აისახა საბჭოთა მთავრობის განცხადებაში. მოვლენებმა ისეთი მსვლელობა მიიღო, რომ რეგიონული კონფლიქტი იოლი შესაძლებელია საერთაშორისო კრიზისში გადაიზარდოს და, რაც მთავარია, რომელიმე მხარის სურვილის გარეშეც რეალური საფრთხე შეუქმნას საყოველთაო მშვიდობას.

მაინც რამ გამოიწვია ვითარების ასეთი საშიში გამწვავება? მართლაც ასეთი სეროიზული საფრთხე ემუქრება დასავლეთის და პირველ ყოვლისა ამერიკის შეერთებული შტატების „სასიცოცხლო ინტერესებს“ ყურეში? ასე აუცილებელია აქ სიმშვიდისა და სტაბილურობის აღსადგენად რაიონიდან ათასობით კილომეტრით დაშორებულ სახელმწიფოთა სამხედრო ხომალდები, როგორც ამას პრეზიდენტი რეიგანი ამტკიცებს? ან მართლაც ასეთი მაგიური ძალა აქვს ვარსკვლავზოლებიან ალამს, რომ ყურეში მისი დემონსტრირება ერთგვარად უთუოდ დააშოშმინებს მეომარ მხარეებს? კიდევ მრავალი ანალოგიური ხასიათის კითხვის დასმა შეიძლება, მაგრამ მეტ-ნაკლებად სრული და ობიექტური სურათის შესაქმნელად ამათზე პასუხიც საკმარისია.

ჯერ კიდევ ირან-ერაყის ომის საწყის სტადიაში ბევრი დასავლელი მომომხილველი შიშობდა, ადრე თუ გვიან მისი „ინტერნაციონალიზაციის“ მოწმენი გავხდებითო. არც იმ გარემოებას გამორიცხავდნენ, რომ რომელიმე მხარე შეგნებულად შეეცდებოდა თანამედროვე საერთაშორისო ცხოვრების მწვავე პრობლემად ექცია რეგიონული კონფლიქტი, ან რომელიმე სახელმწიფო მოწადინებდა ესარგებლა შექმნილი სიტუაციით და თავისი სამხედრო ყოფნა (აქედან გამომდინარე ყველა შედეგით) განემტკიცებინა მსოფლიოს ამ ერთ-ერთ ყველაზე საშიშ რაიონში.

საინტერესო წერილი გამოაქვეყნა ამ დღეებში ალეპოს გაზეთმა „ელ-მუჯაჰიდმა“. წერილის ავტორი ჰამიდ აბერკანი დაუფარავად სდებს ბრალს ვაშინგტონს თავისსავე ხომალდ „სტარკზე“ თავდასხმის ინსპირირებაში. გარდა ალეპოსა, იმ პერიოდში არაბული სამყაროს ბევრი გაზეთი აღნიშნავდა, რომ „ეს ამერიკელთა მიერ მომზადებული გემია, რომლის მიზანი იყო კონფლიქტში ჩარევა“. ძნელია იმის მტკიცება, თუ რამდენად საფუძვლიანია ასეთი ბრალდება, მაგრამ ის კი ფაქტია, რომ „ყურეში თავისი სამხედრო ყოფნის გაძლიერების უკეთეს საბაბს პენტაგონი ვერ ინატრებდა.

ᲣᲪᲮᲝ ᲐᲚᲛᲔᲑᲘ ᲡᲞᲐᲠᲡᲔᲗᲘᲡ ᲧᲣᲠᲔᲨᲘ

მხარე შეგნებულად შეეცდებოდა თანამედროვე საერთაშორისო ცხოვრების მწვავე პრობლემად ექცია რეგიონული კონფლიქტი, ან რომელიმე სახელმწიფო მოწადინებდა ესარგებლა შექმნილი სიტუაციით და თავისი სამხედრო ყოფნა (აქედან გამომდინარე ყველა შედეგით) განემტკიცებინა მსოფლიოს ამ ერთ-ერთ ყველაზე საშიშ რაიონში.

საინტერესო წერილი გამოაქვეყნა ამ დღეებში ალეპოს გაზეთმა „ელ-მუჯაჰიდმა“. წერილის ავტორი ჰამიდ აბერკანი დაუფარავად სდებს ბრალს ვაშინგტონს თავისსავე ხომალდ „სტარკზე“ თავდასხმის ინსპირირებაში. გარდა ალეპოსა, იმ პერიოდში არაბული სამყაროს ბევრი გაზეთი აღნიშნავდა, რომ „ეს ამერიკელთა მიერ მომზადებული გემია, რომლის მიზანი იყო კონფლიქტში ჩარევა“. ძნელია იმის მტკიცება, თუ რამდენად საფუძვლიანია ასეთი ბრალდება, მაგრამ ის კი ფაქტია, რომ „ყურეში თავისი სამხედრო ყოფნის გაძლიერების უკეთეს საბაბს პენტაგონი ვერ ინატრებდა.

რა შეიძლება მოჰყვეს სპარსეთის ყურის რაიონში ამერიკის სამხედრო-საზღვაო ძალთა დომინირების ცდას? უპირველეს ყოვლისა, კიდევ უფრო დაიძაბება სიტუაცია მთლიანად ახლო აღმოსავლეთში და უფრო საშიში გახდება იგი უშუალოდ ყურეში. როგორც კი თეთრმა სახლმა ოფიციალურად გამოაცხადა, რომ იგი კუვეიტის 11 ტანკერზე აღმართავს თავის ალამს და ამით მათს დაცვას იკისრებს, თეირანმა პასუხი არ დააყოვნა. ენ-ბი-სისათვის მიცემულ ინტერვიუში ირანის ვაშინგტონელმა ელჩმა „არადიპლომატიური“ პირდაპირობით განაცხადა: „აშშ-ის მიერ კუვეიტის ტანკერების დაცვას თეირანი ვინიხილავს როგორც ომის გამოცხადებასო!“ თავის მხრივ სპარსეთის ყურეში უცხო სახელმწიფოთა გემების ყოფნის პრინციპული წინააღმდეგია ბაღდადიც.

თეირანი სახლისათვის უსიამოვნო სიურპრიზი იყო კონგრესის ახლოლუტური ოპოზიცია. როგორც მოსალოდნელი იყო, მწვავედ დადგა მოკავშირეთა, განსაკუთრებით დასავლეთ ევროპისა და იაპონიის მხრიდან დახმარების საკითხიც (ერჯერობით მხოლოდ ჰაგამ განაცხადა სურვილი საჭიროებისას თავისი სამხედრო გემები გაგზავნოს ყურეში). უნდა აღინიშნოს ერთიც: დასავლეთ ევროპასა და იაპონიაშიც მიაჩნიათ, რომ ვაშინგტონი აზვიადებს საფრთხეს, რომელიც თითქოს დასავლეთის ინტერესებს ემუქრება სპარსეთის ყურეში, და მხოლოდ დიპლომატიურ აქციებს უჭერენ მხარს.

ნუთუ დასავლეთისათვის მართლა კატასტროფა იქნება სპარსეთის ყურიდან ნავთობის ექსპორტის დროებით შეწყვეტა? სპეციალისტები ამ საკითხზე უარყოფით პასუხს იძლევიან.

ახალი ნავთობის კრიზისის უსაფუძვლობაზე მეტყველებს ის ფაქტიც, რომ მარტო შარშან, „საატერებებს 1979 წლის ნავთობის კრიზისის დონეს.

ყოველივე ეს ცხადყოფს, რომ ნავთობის ფაქტორი მხოლოდ ხელოვნური საბაბია სტრატეგიულ რაიონში სამხედრო ჰეგემონიის მისაღწევად. საინტერესოა, რომ სპარსეთის ყურეში „ალმის დემონსტრაციის“ ცდუნებას ვერც ლენდონმა გაუძლო, როგორც ოფიციალური წყაროები იუწყებიან, ამ დღეებში ტეტჩერის მთავრობამ სპარსეთის ყურეში მყოფ თავის სამხედრო-საზღვაო ძალებს კიდევ ორი სამხედრო ხომალდი შემატა. განა ასეთი „სასიცოცხლო მნიშვნელობა“ აქვს სპარსეთის ყურიდან მიღებულ ნავთობს ინგლისისათვის? ძნელი სავარაუდებელია, რადგან იგი ყოველდღიურად მხოლოდ ამერიკის შეერთებულ შტატებს მიჰყიდის 235 ათას ბარელ ნავთობს. ამდენად აქ უკვე ცხადია, მხოლოდ პოლიტიკურ ფაქტორზე თუ შეიძლება ლაპარაკი.

ივლისის პირველ რიცხვებში სპარსეთის ყურისაკენ აიღო კურსი ამერიკის სახაზო გემმა „მისურიმ“ თანმხლები ხომალდებით. სამხედრო-საზღვაო ძალების წარმომადგენლების განცხადებით, ოპერაციის მიზანია არა მარტო „შეკავების ძალის“ დემონსტრირება, არამედ სახაზო გემის საბრძოლო თვისებების გამოცდაც.

ნიშანდობლივია ის ფაქტი, რომ თვით ამერიკაში ცნობილი პროვენების ადმინისტრაციის პოლიტიკას სპარსეთის ყურეში აკრიტიკებენ ტაქტიკური და არა სტრატეგიული ასპექტით. ისეთი რეალისტურად მოაზროვნე პოლიტიკური მოღვაწეც კი, როგორიც არის სენატორი ედვარდ კენედი, სადავოდ არ მიიჩნევს ყურეში ამერიკის „ყოფნის“ აუცილებლობასა და კუვეიტისათვის დახმარებას. ამასთანავე იგი დასძენს, რომ პრეზიდენტს კუვეიტის ბედი კი არ აწუხებს და ამოძრავებს, არამედ „ცივი ომის“ ფსიქოლოგია, იმის შიში, რომ ვაკუუმი შეიძლება საბჭოთა კავშირმა შეავსოსო.

სამწუხაროა, რომ მაშინ, როდესაც მთელი მსოფლიო იმედით ელის ბირთვული იარაღის რეალური შემცირების შესახებ პირველ სერიოზულ შეთანხმებას, და, აქედან გამომდინარე, საერთაშორისო კლიმატის საგრძნობ გაჯანსაღებას, რეიგანის ადმინისტრაცია კვლავ მოძველებულ სტერეოტიპს მიმართავს და ცდილობს „საბჭოთა საფრთხით“ გაამართლოს თავისი მორიგი მოუქნელი და საშიში ავანტიურა. შემთხვევითი არ არის, რომ სპარსეთის ყურეში სიტუაციის გამწვავებას დაემთხვა აშკარად ინსპირირებული აურზაური საელჩოთა ახალი შენობების თაობაზე. ამავე დროს, ჯერ კულმინაციური წერტილისათვის არ მიუღწევია ვნებათაღელვას ვაშინგტონში, ჯერ არ დადგარა „პიკის საათი“, ჯერ არ უთქვამს თავისი საბოლოო სიტყვა კონგრესს.

სპარსეთის ყურე ადრეც ბევრჯერ ქცეულა „განხეთქილების ვაშლად“. დაუშვებელია, რომ ისტორია გამეორდეს ბირთვულ-რაკეტულ ერაში. ამტომაც ამ ყურეში არ უნდა ფრიალებდნენ უცხო ქვეყნების ალმები.

Ლ. ᲪᲘᲜᲪᲐᲫᲔ,
„კომუნისტის“ პოლიტიკური მიმომხილველი.

საუღელტეხილო მაგისტრალი?“

ᲐᲡᲔᲗᲐ დასათაურებული ცნობილი ქართველი მწერლის ჭაბუა ამირეჯიბის წერილი, რომელიც გაზეთ „კომუნისტში“ დაიბეჭდა მიმდინარე წლის 18 ივლისს. მას საკმაოდ დიდი გამოხმაურება მოჰყვა. როგორც რედაქციაში შემოსული წერილებიდან ჩანს, საზოგადოებრიობის დიდი ნაწილი დადებითად აფასებს რკინიგზის მშენებლობას.

ერთნი ხელმძღვანელობენ იმით, რომ ეს გარდატეხას შეიტანს მკვეთრად გამოხატულ ნეგატიურ დემოგრაფიულ ტენდენციებ შ ი, ხელს შეუწყობს მთელი რიგი რეგიონების ეკონომიკურ-სოციალურ განვითარებას, მოსახლეობის მიგრაციის შენელებას, შობადობის ზრდას, ახალგაზრდობის შენარჩუნებას სოფლად.

მეორენი ამტკიცებენ, საქართველოს მთის სოფლების გაუკაცრიელების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი უგზოობაა და მაგისტრალის მშენებლობა საავტომობილო გზის განვითარებას გამოიწვევსო, რის შედეგადაც მკვეთრად შემცირდებაო დაუსაქმებელი ადამიანების რიცხვი.

გზების განვითარება პირდაპირ არის დაკავშირებული მთიან რეგიონებში კურორტებისა და ტურისტული ბაზების შექმნასთან.

გამოხმაურებებში ლაპარაკია იმაზეც, რომ რკინიგზის მშენებლობისათვის მუშახელის მოთხოვნა მთლიანად დაკმაყოფილდება ჩვენი რესპუბლიკის ხარჯზე, სამისო საშუალებები არსებობს.

იგივე სარედაქციო ფოსტა მოწმობს, რომ ზოგიერთ ზემოხსენებულ საკითხზე გამოთქმულია საწინააღმდეგო აზრიც. კერძოდ, შიშობენ, ვაითუ მშენებლობამ ზეგავლენა მოახდინოსო ბუნებაზე, ისტორიულ ძეგლებზე, არქიტექტურაზე. მაგრამ წერილების ავტორთა საკმაოდ დიდი ნაწილის აზრით, ასეთი მტკიცება უსაფუძვლოა.

საუღელტეხილო რკინიგზის მშენებლობასთან დაკავშირ ე ბ უ ლ მოსაზრებებს, ჭაბუა ამირეჯიბის წერილზე გამოხმაურებებს „კომუნისტი“ რეგულარულად გამოაქვეყნებს.

ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲞᲔᲓᲐᲒᲝᲒᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ მუშაობა ბიბლიოგრაფიული ლექსიკონის — „საბჭოთა პედაგოგები და სახალხო განათლების მოღვაწენი“ — შედეგნაზე. გადაწყვეტილება მისი გამოცემის შესახებ მიიღო სსრ კავშირის პედაგოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმმა.

სარედაქციო კოლეგიის წევრთა შორის არის საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცეპრეზიდენტი, სსრ კავშირის პედაგოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი გიორგი ჯიბლაძე. სწორედ ქართველი მეცნიერის წინადადებით გადაწყდა შექმნილიყო ლექსიკონი საუკეთესო საბჭოთა პედაგოგებისა და სახალხო განათლების მოღვაწეთა შესახებ.

კავშირში პირველ ამგვარ გამოცემაზე მუშაობა 1991 წლისათვის უნდა დასრულდეს. წიგნს დასტამბავს გამომცემლობა „პედაგოგიკა“.

(საკინფორმი).

სოციალური სფერო

ᲨᲔᲓᲐᲒᲕᲐᲗᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲨᲔᲕᲘᲠᲐᲢᲔᲡᲝᲑᲐᲗᲐ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲐ

ᲛᲐᲠᲢᲝᲮᲔᲚᲐ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡ ᲞᲠᲝᲑᲚᲔᲛᲔᲑᲖᲔ

ᲖᲠᲣᲜᲕᲐ ᲡᲐᲧᲝᲤᲘᲡᲝᲑᲘᲡ-ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲨᲘ

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ პარტია და საბჭოთა მთავრობა ყოველთვის უდიდეს ყურადღებას უთმობდნენ მშრომელთა სოციალური უზრუნველყოფის, ომისა და შრომის ვეტერანთა მატერიალურ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების გაუმჯობესებას.

მათი საპენსიო უზრუნველყოფის, საყოფაცხოვრებო და სამედიცინო მომსახურების, საზოგადოებრივ შრომაში მოწყობის გაუმჯობესებისათვის შეიქმნა და დადგინდა შეღავათებისა და უპირატესობათა მინიჭების ერთიანი სისტემა.

ამჟამად სსრ კავშირში პენსიადახმარ

ესოდენ თვალსაჩინო „მოკრძალებული ნვლილი"

მისივე თხოვნით, მისი დაბადების აღსანიშნავი იუბილე ოფიციალურად არც ერთხელ არ გამართულა. თუმცა, როგორც იტყვიან, საიუბილეო მრგვალი თარიღი საქართველოს მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს პროფესორ ლექსანდრე ღლონტს არაერთხელ ჰქონია.

ამას წინათ 75 წელი კვლავ ახლობლებთან და მეგობრებთან ერთად აღნიშნა. იმ დღეებში ინტერვიუსათვის მეცნიერთან შინ მივედი და ჩვენი გაზეთის მკითხველების სახელით მივულოცე. მან წიგნის კორექტურას თავი ანება და სათვალის ზემოდან ჩვეული ისეთი თბილი, მშობლიური ღიმილით ამომხედა, რომ სულ სხვანაირად ვიპირებდი საუბრის დაწყებას და უნებურად სულ სხვა რამ ვკითხე. კერძოდ ის, თუ რატომ უარობდა საჯაროდ აღენიშნათ მისი იუბილე, მიპასუხა: რას ბრძანებთ, მეცნიერულ, განებავთ პედაგოგიურ მოღვაწეობაში ჩემი მოკრძალებული წვლილი ამდენს ღირსად არ მიმაჩნიაო.

ხშირად წკრიალებს ტელეფონი. საუბარს აღარ გვაცდიან, იღიმება პროფესორი. ახლა კოლეგებმა მოაკითხეს. ბოდიშს იხდის და დროებით მტოვებს. გულდასმით ვათვალიერებ მასპინძლის კაბინეტს. ერთი კედელი წიგნის თაროებს უჭირავს, იქვე ყურადღებას იპყრობს გოგონების ,,სურათი. უთუოდ ესენი არიან ბაბუას ორი იმედი და თვალისჩინი, მეცნიერმა თავის მიერ შედგენილი „ქართული ხალხური ზღაპრები" რომ უძღვნა. სამუშაო მაგიდაზეც რამდენიმე წყებად აღმართული წიგნები, შრომათა კრებულები, საქაღალდეები.

პროფესორს შეაგვიანდა. რა გაეწყობა, შევეცდები გიამბოთ ალ. ღლონტის ღვაწლის შესახებ, თვითონ რომ გულწრფელად მოკრძალებულად მიიჩნევს.

1961 წელს დიდი სიხარულით მიიღო ქართველმა საზოგადოებრიობამ ნიკო ჩუბინაშვილის „ქართული ლექსიკონი რუსული თარგმანითურთ". მისი გამოცემით საშვილიშვილო საქმე გაკეთდა — ქართულ ლექსიკოლოგიაში კუთვნილი ადგილი დაიმკვიდრა შესანიშნავმა ლექსიკოგრაფმა, რომლის სახელი უცნობი იყო მეცნიერული სამყაროსათვის. მანამდე ქართველმა მეცნიერებამ იცოდა, რომ გვყავდა ორი ლექსიკოგრაფი — სულხან-საბა ორბელიანი და დავით ჩუბინაშვილი (ნიკო ჩუბინაშვილის ძმისწული).

შემდეგ გამოიცა ნ. ჩუბინაშვილისეე „რუსულ-ქართული ლექსიკონი" ორ ტომად. ეს წიგნები დაიბეჭდა პროფესორ ალ. ღლონტის რედაქციითა და გამოკვლევებით. ამ ლექსიკონების მეცნიერულ შესწავლა-შეჯერებასა და გამოცემას მან ოცი წელი მოანდომა. თითქმის იმდენივე, რამდენიც, თურმე, ნ. ჩუბინაშვილმა მათს შედგენას.

ვინ იცის, სამუდამოდაც ჩრდილში დარჩენილიყო ნ. ჩუბინაშვილის სახელი, რომ ოცდაათიან წლებში ლენინგრადში სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ენისა და აზროვნების ინსტიტუტის 23 წლის ასპირანტი ალ. ღლონტი არ დაეფიქრებინა ცნობას 1894 წელს გამოცემულ ა. ცაგარლის წიგნიდან „ცნობები ქართული მწერლობის ძეგლების შესახებ".

ახალგაზრდა მეცნიერი ძიებამ გაიტაცა, მაგრამ ეს არ იყო მისი ერთადერთი მისწრაფება. ასპირანტურის დამთავრების შემდეგ ასწავლის გორის პედინსტიტუტში. ფართოა მისი ინტერესების სფერო — ქართული ენის ისტორია და გრამატიკული წყობა, ლექსიკოლოგია, ტოპონიმიკა, ხალხური შემოქმედება, მწერლის ენისა და სტილის საკითხები.

მოულოდნელად ყველაფერი შეაჩერა ომმა.

ქლიერი ფესვები

ქართული ფილმი საერთაშორისო ასპარეზზე

ქართული კინოს ფენომენზე ახლა მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში ალაპარაკდნენ. ასეთი საერთაშორისო რეზონანსი, ღღეს რომ მოიპოვა ჩვენმა ფილმმა, ადრე არასოდეს ჰქონია. მაგრამ, როცა აღიარება გესმის, უცხოელი მაყურებლისაგან განსხვავებით, იგი გაამაყებს და — არ გოიცებს, არ გოიცებს იმიტომ, რომ ჩვენი კინოხელოვნებაც სხვა არა არის რა, თუ არა ქართული კულტურის საუკუნოვანი ფესვებიდან ამონაყარი შედარებით ახალი დარგი ხელოვნებისა, რომელიც ფენომენი კი არა, უმდიდრესი ეროვნული შემოქმედებითი მუნტის ფეთქვაა. უცხოელთა დაინტერესება მარტო თანამედროვე ქართული კინოხელოვნებით არ შემოიფარგლება.

საფრანგეთის ქალაქ **ლაროშელისა** და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ქალაქ **მიუნხენის** ტრადიციული საერთაშორისო კინოფესტივალები სხვათაგან იმით გამოირჩევა, რომ მონაწილე ფილმებს ჯილდოებსა და პრიზებს არ ანიჭებენ, რადგან თვით მიწვევა ითვლება ფრიად საპატიოდ და საპრესტიჟოდ.

ლაროშელის ფესტივალის ორგანიზატორი და სულისჩამდგმელი ჟან ლუ პასეკი პრინციპულად ეწინააღმდეგება შეჯიბრებას. რაკი ფესტივალში მონაწილე ფილმებს წლის მანძილზე საგულდაგულოდ და მკაცრად არჩევენ, მიწვევა განსაზღვრავს კიდეც მის ღირსებას. აქედან გამომდინარეობს ფესტივალის პრინციპიც: კინომაყურებელს უჩვენონ ყველაზე საინტერესო ნაწარმოებები.

ლაროშელის ამჟამინდელ, რიგით XV საუბილეო კინოფესტივალზე, რომელიც გამოჩენილი იტალიელი მსახიობის ანა მანიანის ხსოვნას მიეძღვნა, უჩვენეს ცნობილი ამერიკელი რეჟისორ კასავეტისის ფილმები, რეჟისორების ოლმის (იტალია), ოჩიკავას (იაპონია). კავალეროვიჩის (პოლონეთი), გოპალაკრიშნანის (ინდოეთი) ფილმები და ქართული კინოს რეტროსპექტივა. ჩვენი ფილმების შერჩევაში მონაწილეობდა ფრანგი კინომცოდნე ჟან რადგანო, რომელიც საამისოდ ადრე, საგანგებოდ ჩამოვიდა საქართველოში. მან ფილმები ისე შეარჩია, რომ მაყურებელს საშუალება ჰქონოდა გასცნობოდა ქართული კინოს განვითარების გზას. სულ შეირჩა 20 ფილმი. ესენია: „ელისო", „ჩემი ბებია", „მაგდანას ლურჯა", „ჯარისკაცის მამა", „ვედრება", „დიდი მწვანე ველი", „ხევსურული ბალადა", „ფიროსმანი", „სამანიშვილის დედინაცვალი", „იყო შაშვი მგალობელი", „მოცურავე", „XIX საუკუნის ქართული ქრონიკა", „ნეიღლონის ნაძვისხე", „რობინზონიადა", „რამდენმე ინტერვიუ პირად საკითხებზე", „ახალგაზრდა კომპოზიტორის მოგზაურობა", „საფეხური", „ადამიანთა სევდა", „მონანიება", „ცისფერი მთები ანუ დაუჯერებელი ამბავი".

საქართველოს დელეგაციის შემადგენლობაში შედიოდნენ ლანა ლოლობერიძე, ნანა ჯორჯაძე, მერაბ კოკოჩაშვილი, რეზო ესაძე და ირაკლი კვირიკაძე.

აი, რა გვიამბო რეჟისორმა მერაბ კოკოჩაშვილმა: „ქართული ფილმების რეტროსპექტივა ადრეც ყოფილა წარმოდგენილი სხვა ქვეყნებში, მაგრამ ამჯერად ეს საერთაშორისო ფესტივალზე მიწვევის პირველი შემთხვევა იყო. ფესტივალის გახსნის საზეიმო ცერემონიალზე ჩვენი დელეგაცია სცენაზე მიიწვიეს და მაყურებელს წარგვადგინეს. საინტერესო იყო მათი რეაქცია. ისინი ზოგიერთ ნაწარმოებს კარგად იცნობდნენ და დიდი აღფრთოვანებით შეეგებნენ, მაგალითად, რეზო ესაძეს, კანისა და სან-რემოს ფესტივალებით იცნობდნენ ლ. ღოღობერიძეს, ნ. ჯორჯაძესა და ი. კვირიკაძეს. ფესტივალი გაიხსნა ფილმ „მონანიების" ჩვენებით. უნდა აღინიშნოს, რომ ინტერესი ამ ფილმის მიმართ ძალზე დიდი იყო. თენგიზ აბულაძეს, რომელიც პირადად იყო მიწვეული ამ კინოფორუმზე, ადრე, ფესტივალის გახსნამდე, მოუზდა ლარაშელის დატოვება, რადგან იტალიაში მიემგზავრებოდა. როგორც ფესტივალის ორგანიზატორებმა გვითხრეს, ქართულ ფილმებს მაყურებელი არ მოჰკლებია და ყველაზე მეტ ინტერესს სწორედ მათ მიმართ იჩენდნენ.

ფესტივალის მსვლელობისას გამართულ პრესკონფერენციაზე ყველაფერი აინტერესებდათ ქართულ კინოზე, განსაკუთრებით იგრძნობოდა დაინტერესება ჩვენი ერის კულტურით, ისტორიით, რომელსაც ეფუძნება კინოხელოვნება, და კიდევ ამჟამად ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე გარდაქმნასთან დაკავშირებული პროცესებით და იმით, თუ როგორ ეხმიანება კინო ამ მოვლენას.

ფესტივალმა მრავალ საინტერესო ხელოვანთან, მათ შემოქმედებასთან, კინოთი დასაქმებულ ადამიანებთან შეგვაახვედრა.

თუ რა ინტერესს იჩენენ და რა მნიშვნელობას ანიჭებენ ფრანგები ქართულ ფილმს, ამაზე ისიც მეტყველებს, რომ 1988 წლის სექტემბერში პარიზში, პომპიდუს კულტურის ცენტრში ორი თვის მანძილზე უჩვენებენ ქართული ფილმების რეტროსპექტივას, რომელიც ამჯერად 50 კინონაწარმოებით იქნება წარმოდგენილი.

ესტონეთი

სპორტის სასახლე ერთიანეს მასპინძლობს

დღეს სპორტის სასახლეში იწყება თბილისის ტრადიციული საერთაშორისო შეჯიბრება ძიუდოში. ამ რიგით მეთვრამეტე ტურნირში მონაწილეობენ ბერლინის, ბულგარეთის, უნგრეთის, პოლონეთის, მონღოლეთის, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის, რუმინეთის, იაპონიის, საფრანგეთის, გფრ-ის, ჰოლანდიის, ბელგიის, აშშ-ს, ესპანეთის, იტალიის, სირიის, კვიპროსის, საბჭოთა კავშირისა და საქართველოს ძიუდოისტები. როგორც ზედავთ, ასპარეზობა გაცილებით წარმომადგენლობითია და უთუოდ დიდ ინტერესს გამოიწვევს.

საქართველოს ძიუდოისტთა ნაკრებს ხელმძღვანელობს მოსკოვის ოლიმპიადის ჩემპიონი შოთა ბაბარელი. იგი ნაკრების უფროსს მწვრთნელად სულ რაღაც ორი თვის წინათ დანიშნეს. ამჯერად ამ პოსტზე დანიშნა მოხდა ფაქტული კენჭისყრით და, როგორც ხედავთ, უპირატესობა მას მიანიჭეს. გარდა ამისა, შექმნილია მწვრთნელთა საბჭო, რომლის წევრები არიან სსრ კავშირის დამსახურებული მწვრთნელები ვ. პაპიტაშვილი და ა. მარტყოფელიშვილი, რესპუბლიკის დამსახურებული მწვრთნელები ს. ფეიქრიშვილი, ო. გულისაშვილი, თ. მერაბიშვილი, ფ. ჯუგუტაშვილი, ბ. მოხეევიშვილი და საერთაშორისო კლასის სპორტის ოსტატი ბ. გოგიჩაშვილი. ჟი ისინი, ვინც უფროს მწვრთნელს მხარში ამოუდგებიან და ძალებს არ დაზოგავენ იმისათვის, რომ ქართველმა ძიუდოისტებმა ახალ-ახალი წარმატებები მოიპოვონ.

საქართველოს ნაკრებში ახალგაზრდა სპორტსმენებთან ერთად ვიხილავთ უკვე საკმაოდ გამოცდილ ძიუდოისტებს — კობა კურტანიძეს (95 კგ-მდე წონა), აკაკი კიბორძალიძეს (უმძიმესი წონა), ლერი ნაკანს (78 კგ), თამაზ ნამგალაურს, გიორგი თენაძეს (ორი-ვე — 71 კგ), ავთანდილ გუბელაძეს (მძიმე წონა).

ამ ტურნირს იმითაც ენიჭება დიდი მნიშვნელობა, რომ ეგი ერთ-ერთი გეგზერალური რეპეტიცია იქნება მოახლოებული მსოფლიო ჩემპიონატის წინ, რომელიც დასავლეთ გერმანიის ქალაქ ესენში (ნოემბერი) გაიმართება.

თბილისის საერთაშორისო ტურნირი დასრულდება 26 იანვარს.

ჭადრაკის დაფებთან

ბრძოლება მოუსდრაკეთა საზონთაშორისო შეჯიბრებები სიერაკუსა (უნგრეთი) და ტუზლაში (იუგოსლავია).

სირაკუზში, სადაც ვაყები ასპარეზობენ, გათამაშდა მეოთხე ტურის პარტიები. ამ ტურში სალოვმა დაამარცხა ფლორი, ნანმა — ბუაზისი, პიარტარასონმა — ქრისტიანსენი, ლუბოევიჩმა — მილოშევი, ტოდორჩევიჩმა — ბენჯამინი, მარინმა — ალენიმა, ვილიამ — ველმიროვიჩი. ყაიმით დასრულდა ბელიავსკი-ადორნისა და ანდერსონ-პორტიშის პარტიები. ოთხი ტურის შემდეგ 3,5-3,5 ქულა აქვთ სალოვსა და ნანს. 3 ქულით მომდევნო ადგილზეა ლუბოევიჩი. ბელიავსკის 1,5 ქულა და 2 გამოტოვებული პარტია აქვს.

ტუზლაში ქალებმა მესამე ტურის შეჯვედრები გამართეს: არაბამიამ დაამარცხა ფრომეტა, სემიონოვამ — კადილარი, სახატაგამ — მატვეევა. იოსელიანი დაუზავდა ბრუსტმანს. 3 ტურის შემდეგ კანელამ დააგროვა 3 ქულა, იოსელიანს 2,5 ქულა აქვს, არაბამიას, სემიონოვას და მატვეევას — 2-2, სახატაგას — 1,5 ქულა.

უნგრეთის ქალაქ ტაპოლკაში დამთავრებულ მოჭადრაკე ქალთა საერთაშორისო შეჯიბრებაზე უძლიერესის წოდება მოიპოვა **თბილისელმა ელენე ახმილოვსკაიამ.** მან 10 მოჭადრაკეს შორის 8 ქულა დააგროვა და უპირველეს მეტოქეებს ნახევარი ქულით გაუსწრო.

საბურნირო ორბიტა

სპორტული სკოლების მოსწავლეთა ასპარეზობები. გუშინ თბილისში (ძძლეოსნები და ჭაბუკი ფრენბურთელები), სოხუმში (ფრენბურთელი გოგონები), ცხინვალში (ძალოსნები), ქუთაისში (მოკრივენი), ხობში (მოკურავენი) და სამტრედიაში (მოჭადრაკენი) დაიწყო ეს დიდად მნიშვნელოვანი ასპარეზობანი და თანდათან შეჯიბრებაში ჩაებმებიან სხვა სახეობათა სპორტის წარმომადგენლებიც.

ფეხბურთი. მოსკოვში გაიმართა სსრ კავშირისა და პოლონეთის ოლიმპიური ნაკრები „ფუნდების ამხანაგური შეხვედრა. მატჩი მოიგეს მასპინძლებმა ანგარიშით 2:0. საბჭოთა ოლიმპიურ ნაკრებში ითამაშა თბილისელმა გელა კეტაშვილმა.

ცხენოსნობა. მოსკოვში მიმდინარე საკავშირო ჩემპიონატზე წარმატებით ასპარეზზე ლიტველმა რ. უდრაკისმა. მან უძლიერესის წოდება მოიპოვა წინააღმდეგობათა გადალახვით ცხენოსნობაში. მიიღო მხოლოდ 4 საჯარიმო ქულა. **ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენელი ხარლამ სიმონია 11,5 საჯარიმო ქულით ბერძენის მედალს დაეუფლა.** მესამე ადგილზე გამოვიდა მოსკოველი ანატოლი ტიმჩენკო.

რედაქტორის მოადგილე
დ. იოსელიანი.

საქართველოს სსრ პროკურატურის კოლეგია და პარტიული კომიტეტი იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა პროკურატურის ფაფლმოსილი მუშაკი, სამამულო ომის მონაწილე, 1948 წლიდან სკკპ წევრი
გრიშა (იოსელ) ილიას ძე ბეიორგოგოლინი
და სამძიმარს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

ᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲝᲑᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲓᲘᲐᲜᲔᲑᲘ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ კინოს ფენომენზე ახლა მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში ალაპარაკდნენ. ასეთი საერთაშორისო რეზონანსი, ღღეს რომ მოიპოვა ჩვენმა ფილმმა, ადრე არასოდეს ჰქონია. მაგრამ, როცა აღიარება გესმის, უცხოელი მაყურებლისაგან განსხვავებით, იგი გაამაყებს და — არ გოიცებს, არ გოიცებს იმიტომ, რომ ჩვენი კინოხელოვნებაც სხვა არა არის რა, თუ არა ქართული კულტურის საუკუნოვანი ფესვებიდან ამონაყარი შედარებით ახალი დარგი ხელოვნებისა, რომელიც ფენომენი კი არა, უმდიდრესი ეროვნული შემოქმედებითი მუნტის ფეთქვაა. უცხოელთა დაინტერესება მარტო თანამედროვე ქართული კინოხელოვნებით არ შემოიფარგლება.

საფრანგეთის ქალაქ **ლაროშელისა** და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ქალაქ **მიუნხენის** ტრადიციული საერთაშორისო კინოფესტივალები სხვათაგან იმით გამოირჩევა, რომ მონაწილე ფილმებს ჯილდოებსა და პრიზებს არ ანიჭებენ, რადგან თვით მიწვევა ითვლება ფრიად საპატიოდ და საპრესტიჟოდ.

ლაროშელის ფესტივალის ორგანიზატორი და სულისჩამდგმელი ჟან ლუ პასეკი პრინციპულად ეწინააღმდეგება შეჯიბრებას. რაკი ფესტივალში მონაწილე ფილმებს წლის მანძილზე საგულდაგულოდ და მკაცრად არჩევენ, მიწვევა განსაზღვრავს კიდეც მის ღირსებას. აქედან გამომდინარეობს ფესტივალის პრინციპიც: კინომაყურებელს უჩვენონ ყველაზე საინტერესო ნაწარმოებები.

ლაროშელის ამჟამინდელ, რიგით XV საუბილეო კინოფესტივალზე, რომელიც გამოჩენილი იტალიელი მსახიობის ანა მანიანის ხსოვნას მიეძღვნა, უჩვენეს ცნობილი ამერიკელი რეჟისორ კასავეტისის ფილმები, რეჟისორების ოლმის (იტალია), ოჩიკავას (იაპონია). კავალეროვიჩის (პოლონეთი), გოპალაკრიშნანის (ინდოეთი) ფილმები და ქართული კინოს რეტროსპექტივა. ჩვენი ფილმების შერჩევაში მონაწილეობდა ფრანგი კინომცოდნე ჟან რადგანო, რომელიც საამისოდ ადრე, საგანგებოდ ჩამოვიდა საქართველოში. მან ფილმები ისე შეარჩია, რომ მაყურებელს საშუალება ჰქონოდა გასცნობოდა ქართული კინოს განვითარების გზას. სულ შეირჩა 20 ფილმი. ესენია: „ელისო", „ჩემი ბებია", „მაგდანას ლურჯა", „ჯარისკაცის მამა", „ვედრება", „დიდი მწვანე ველი", „ხევსურული ბალადა", „ფიროსმანი", „სამანიშვილის დედინაცვალი", „იყო შაშვი მგალობელი", „მოცურავე", „XIX საუკუნის ქართული ქრონიკა", „ნეიღლონის ნაძვისხე", „რობინზონიადა", „რამდენმე ინტერვიუ პირად საკითხებზე", „ახალგაზრდა კომპოზიტორის მოგზაურობა", „საფეხური", „ადამიანთა სევდა", „მონანიება", „ცისფერი მთები ანუ დაუჯერებელი ამბავი".

საქართველოს დელეგაციის შემადგენლობაში შედიოდნენ ლანა ლოლობერიძე, ნანა ჯორჯაძე, მერაბ კოკოჩაშვილი, რეზო ესაძე და ირაკლი კვირიკაძე.

აი, რა გვიამბო რეჟისორმა მერაბ კოკოჩაშვილმა: „ქართული ფილმების რეტროსპექტივა ადრეც ყოფილა წარმოდგენილი სხვა ქვეყნებში, მაგრამ ამჯერად ეს საერთაშორისო ფესტივალზე მიწვევის პირველი შემთხვევა იყო. ფესტივალის გახსნის საზეიმო ცერემონიალზე ჩვენი დელეგაცია სცენაზე მიიწვიეს და მაყურებელს წარგვადგინეს. საინტერესო იყო მათი რეაქცია. ისინი ზოგიერთ ნაწარმოებს კარგად იცნობდნენ და დიდი აღფრთოვანებით შეეგებნენ, მაგალითად, რეზო ესაძეს, კანისა და სან-რემოს ფესტივალებით იცნობდნენ ლ. ღოღობერიძეს, ნ. ჯორჯაძესა და ი. კვირიკაძეს. ფესტივალი გაიხსნა ფილმ „მონანიების" ჩვენებით. უნდა აღინიშნოს, რომ ინტერესი ამ ფილმის მიმართ ძალზე დიდი იყო. თენგიზ აბულაძეს, რომელიც პირადად იყო მიწვეული ამ კინოფორუმზე, ადრე, ფესტივალის გახსნამდე, მოუზდა ლარაშელის დატოვება, რადგან იტალიაში მიემგზავრებოდა. როგორც ფესტივალის ორგანიზატორებმა გვითხრეს, ქართულ ფილმებს მაყურებელი არ მოჰკლებია და ყველაზე მეტ ინტერესს სწორედ მათ მიმართ იჩენდნენ.

ფესტივალის მსვლელობისას გამართულ პრესკონფერენციაზე ყველაფერი აინტერესებდათ ქართულ კინოზე, განსაკუთრებით იგრძნობოდა დაინტერესება ჩვენი ერის კულტურით, ისტორიით, რომელსაც ეფუძნება კინოხელოვნება, და კიდევ ამჟამად ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე გარდაქმნასთან დაკავშირებული პროცესებით და იმით, თუ როგორ ეხმიანება კინო ამ მოვლენას.

ფესტივალმა მრავალ საინტერესო ხელოვანთან, მათ შემოქმედებასთან, კინოთი დასაქმებულ ადამიანებთან შეგვაახვედრა.

თუ რა ინტერესს იჩენენ და რა მნიშვნელობას ანიჭებენ ფრანგები ქართულ ფილმს, ამაზე ისიც მეტყველებს, რომ 1988 წლის სექტემბერში პარიზში, პომპიდუს კულტურის ცენტრში ორი თვის მანძილზე უჩვენებენ ქართული ფილმების რეტროსპექტივას, რომელიც ამჯერად 50 კინონაწარმოებით იქნება წარმოდგენილი.

ᲕᲘᲣᲜᲘᲡᲘᲝᲜᲘ საერთაშორისო კინოფესტივალის დღეებში მღელვარე კულტურული ყოფით ცხოვრობს. წლევანდელ V საერთაშორისო ფესტივალში მონაწილეობდა სხვადასხვა ქვეყნის 120 ფილმი. სამჯერთა ჟირიმატოგრაფია წარმოდგენილი იყო შემდეგი ნაწარმოებებით: თ. აბულაძის „მონანიებთან", ა. რეხვიაშვილის „საფეხურით", ი. კვირიკაძის „მოცურავეთი", უკრაინელი რეჟისორების ა. მურატოვას „ხანგრძლივი გაცილებით" და „ხანმოკლე შეხვედრებით", ი. ილიენკოს „წყარო მწყურვალთათვის" და ეტონელი რეჟისორის კ. კიისკის „სიგიჟეთი".

ქართველ რეჟისორთაგან დელეგაციის შემადგენლობაში იყო ა. რეხვიაშვილი. როგორც მან აღნიშნა, საბჭოთა პროგრამა კინომაყურებელთა განსაკუთრებული ყურადღებით იყო გარემოსილი.

მიუნხენმა არც ამჯერად უღალატა ტრადიციას. ქალაქის ყოველდღიურმა საღამოს გაზეთმა „აბენდციტუნგმა" კვირის საუკეთესო ვარსკვლავები დაასახელა. შვიდ ვარსკვლავს შორის, რომელთაგან ხუთი კინორეჟისორია, ორი ქართველი ხელოვანი აღმოჩნდა — თენგიზ აბულაძე და ალექსანდრე რეხვიაშვილი. „გამორჩეული მოვლენა, მიუნხენის კულტურულ ცხოვრებაში", — ასე შეაფასა ქართული ფილმების ჩვენება გაზეთმა „დოიჩე ციატუნგმა", ამავე გაზეთმა ა. რეხვიაშვილი წარუდგინა მკითხველებს, გააცნო მისი შემოქმედებითი ბიოგრაფია და საუბარი, რომელიც გარდაქმნის მოვლენებს ეხება.

ერთი სიტყვით, ორივე საერთაშორისო ფესტივალზე ერთნაირი აზრი შეიქმნა ქართულ კინოსკოლაზე. ეროს ფანტაზია, სული, სიბრძნე და ვაჟკაცობა — აი ის ბურჯები, რომლებსაც დაეყრდნო თავისთავადი ქართული კინო სკოლა. მან კინომატოგრაფის უმდიდრესი შესაძლებლობანი უნარიანად გამოიყენა და შეძლო ყველაზე რეალურად და უშიშრად ეთქვა. ის, რის თქმაც ხშირად ვერ ხერხდებოდა.

რ. მუხიგულაშვილი.

* * *

სურათზე: ზის ლაროშელის ფესტივალის ორგანიზატორი ჟან ლუ პასეკი, მარცხნიდან — ინდოელი კინორეჟისორი გოპალაკრიშნანი, პოლონელი კინორეჟისორი ე. კავალეროვიჩი, ქართველი რეჟისორები ლანა ღოღობერიძე, რეზო ესაძე, ნანა ჯორჯაძე, ირაკლი კვირიკაძე და მერაბ კოკოჩაშვილი.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ საბალხო არტისტს, საერთაშორისო კონკურსების ლაურეატს პაატა ბურჭულაძეს წილად ხვდა პატივი გაეხსნა მუსიკალური ფესტივალი ავსტრიის ქალაქ ბრეგენცში. ვერდის ოპერა „ერნანში" ქართველმა მომღერალმა შეასრულა სილვას პარტია. სპექტაკლში მისი პარტნიორები იყვნენ ქართველი ტენორი ვოკალისტები რენატო ბრუზონი, ლანდო ბარტოლინი, ამერიკელი მომღერალი ქალი აპრილე მილო.

ავსტრიელი მსმენელი დღემდე აღტაცებით იგონებს პ. ბურჭულაძის გასტროლებს ვენის ოპერის სცენაზე. ავსტრიის დედაქალაქში მისი სახელობის კლუბიც კი შეიქმნა.

პაატა ბურჭულაძე ავსტრიაში

ბრეგენცის საფესტივალო აფიშაზე ოპერა — „ერნანი" ექვსჯერ არის აღნიშნული. გამოსათხოვარი სპექტაკლი დანიშნულია 9 აგვისტოსათვის. წარმოდგენებისაგან თავისუფალ დღეებში პაატა ბურჭულაძე გამოვა სხვა ფესტივალში — ქალაქ ზალცბურგში. აქ, დიდი მოცარტის სამშობლოში, ყოველწლიურად იკრიბებიან მუსიკალური სამყაროს საუკეთესო წარმომადგენლები. 26 ივლისს ზალცბურგში თანამედროვეობის გამოჩენილი დირიჟორის ჰერბერტ ფონ კარაიანის ხელმძღვანელობით შესრულდება უკვდავი ოპერა „დონ ჟუანი", რომელშიც პაატა კომანდორის პარტიას შეასრულებს.

ფესტივალის ფარგლებში 14 აგვისტოს გაიმართება ქართველი მომღერლის სოლო კონცერტიც.

ფესტივალში მონაწილეობის პარალელურად ინგლისის ფირმა „დეკა" ამთავრებს გრამფირფიტებზე ჩაიკოვსკის, რიმსკი-კორსაკოვის, ბოროდინის რომანსების ჩაწერას, რომლებსაც პაატა ბურჭულაძე და მისი კონცერტმაესტერი ლუდმილა ივანოვა ასრულებენ. ეს, როგორც ლონდონის გაზეთი „გარდიანი" წერს, მეექვსე ფირფიტაა მსოფლიოს ერთ-ერთი საუკეთესო ბანის" ჩანაწერებით. ლონდონში ფირფიტაზე ჩაიწერეს ჟგრეთვე ოპერა „ერნანი", ხოლო ჟრეზდენში — „ეუგენი ონეგინი".

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲞᲘᲐᲜᲘᲡᲢᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲐ

ᲡᲐᲔᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ კონკურსების ლაურეატი პიანისტი ეთერ ანჯაფარიძე ვლადიმერ სპივაკოვის კამერულ ორკესტრთან „მოსკოველ ვირტუოზებთან" ერთად წარმოადგენდა საბჭოთა საშემსრულებლო სკოლას საერთაშორისო ფესტივალზე „ვარნის მუსიკალური ზაფხული".

ამ დათვალიერებაზე ქართველმა პიანისტმა წარმატება მოიპოვა. საკონცერტო დარბაზად გადაკეთებულ ისტორიულ „წმინდა ათანასეს" ტაძარში გამოსვლისას მან უნაკლოდ შეასრულა შოპენის ნაწარმოებები. როგორც პრესა მოწმობს, მისი ხელოვნება მთლიანი, დამთავრებული, ჰარმონიულია, — ახლანდელმა ფესტივალმა შეკრიბა მუსიკოსთა მთელი თანავარსკვლავედი, — უთხრა საქინფორმის კორესპონდენტს ეთერ ანჯაფარიძემ. — დათვალიერების ატმოსფერო გამოირჩეოდა კეთილმოსურნეობით, მსახიობებისა და მაყურებლის ურთიერთობა უშუალო და ნდობით აღსავსე იყო. ბულგარელები სტუმართმოყვარე მასპინძლები, მუსიკის დიდებული შემფასებლები არიან. ბევრჯერ გამოვსულვარ ამ მომძე ქვეყანაში და ყოველთვის მანიჭებს სიხარულს მასთან, მის ხალხთან შეხვედრა. „ვარნის მუსიკალურმა ზაფხულმა" მსმენელებს შესაძლებლობა მისცა მოისმინათ შესანიშნავი იტალიელი მომღერლის კატია რიჩარელისათვის, რომელიც გამოდიოდა მილანის ლასკალას თეატრის კამერულ ორკესტრთან ერთად, ინგლისის კლასიკური მუსიკის პოპულარული ვოკალური ანსამბლის „სუინგლისინგერისათვის", ბრაზილიელი ვიოლონჩელისტის ანტონიო მენეხესისა და იუგოსლავი პიანისტის ივო პოგორელიჩისათვის, ამერიკის შეერთებული შტატების, მსოფლიოს სხვა ქვეყნების მუსიკოს-შემსრულებლებისათვის.

ქართველი პიანისტის კონცერტი ვიდეოფირზე ჩაიწერა ვარნის ტელევიზიამ, ადგილობრივმა და სოფიის რადიომ. ვარნის გარდა იგი გამოვიდა ალბენაში, ტოლბუხინოში და სხვ. ბულგარეთის ტურნე ეთერ ანჯაფარიძის ოსტატობის კიდევ ერთი აღიარება გახდა.

ხანმოკლე დასვენების შემდეგ მუსიკოსი კვლავ გაემგზავრება საგასტროლოდ. სექტემბერში მას ელის გამოსვლები მოსკოვში, ლენინგრადში, ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში, აგრეთვე საფრანგეთში, მექსიკაში, იაპონიაში.

საგასტროლო რეპერტუარი გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ პანტომიმის სახელმწიფო თეატრი გასამგზავრებლად ემზადება. შემოქმედებითი კოლექტივი მონაწილეობას მიიღებს პანტომიმის თეატრების კელნის ტრადიციულ საერთაშორისო ფესტივალში, სადაც თავიანთ საუკეთესო ნამუშევრებს აჩვენებენ მსოფლიოს ყველა ქვეყნის დასები. ეს არის სახლვარგარეთ ქართული პანტომიმის თეატრის მესამე გამგზავრება.

თბილისელ მსახიობებს გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში მოაქვთ ექვსი საუკეთესო სპექტაკლი — ევრიპიდეს „ელექტრას" ახალი დადგმა, გ. დონანაშვილის „ფიროსმანი — მეფე", ა. შალიკაშვილის „კიდევაც დაიზრდებიან"... და სამი ნოველა — ა. შალიკაშვილის „კრიმინალური", „მომავლის იმედით" და „ხელები".

ამ თეატრის ხელოვნებას კარგად იცნობენ ჩვენს ქვეყანაში. იგი წარმატებით გამოსულა მოსკოვში, ლენინგრადში, მოკავშირე რესპუბლიკების დედაქალაქებსა და ქალაქებში. და, როგორც წესი, მაყურებელთა, სპეციალისტთა აღფრთოვანებული გამოხმაურებანი არ აკლდა.

აი ხელოვნებათმცოდნეობის კანდიდატის, ლენინგრადის თეატრის, მუსიკისა და კინემატოგრაფიის ინსტიტუტის სექტორი მოძრაობის კათედრის დოცენტის, კ. ჩერნოზემოვის აზრი:

— ამირან შალიკაშვილის დასი ქართული კულტურის შესანიშნავ მოვლენათა არეს ავსებს და ეროვნული ხელოვნების ტრადიციებზეა აღმოცენებული. რესპუბლიკა, სადაც ქვეყანაში პირველი პანტომიმის პროფესიული თეატრი იშვა, გვიჩვენებს ყურადღებიან, სათუთ დამოკიდებულებას ამ ახალი სამისადმი, რომელსაც დიდი ზრუნვა და კეთილმოსურნეობა სჭირდება. დადგმების დრამატული ღერძადობა ამ შესანიშნავი კოლექტივის ერთ-ერთი უძლიერესი მხარეა. ბევრი რამ ხელეწოფება თეატრს, რომელიც გულახდილი გრძნობების გამოხატვის ხელოვნების ესთეტიკას ქადაგებს...

(საქინფორმი).

ᲤᲐᲠᲡᲘᲗ ᲨᲔᲜᲘᲦᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐᲜᲐᲨᲐᲣᲚᲘ